

Hmeljar

GLASILO KMETIJSKEGA KOMBINATA ŽALEC

LETO XX

ŽALEC, MAREC 1966

ŠTEVILKA 3

»Hmeljar« izdaja Centralni delavski svet. Ureja uredniški odbor: predsednik: Karel Kač; člani: Plaskan Vlado, Jeriček Zlatko, Janič Vinko in Janše Jože. Urednica strokovne priloge dipl. ing. Kač Miljeva. Glavni in odgovorni urednik ing. Vybihal Vili. — Uredništvo je na upravi KK Zalec. List izhaja mesečno. Letna naročnina 1.200 dinarjev. Rokopisov ne vračamo. — Tisk in klišej »Celjski tisk« Celje.

VPRAŠANJE NAŠIH DNI-REFORMA

Prav je, da v času, ko že nekaj mesecev uresničujemo reformo in s tem sklepe VIII. kongresa in ko smo imeli letne konference organizacij ZKS, ugotovimo položaj, v katerem smo in rešimo nekatera vprašanja, ki nastajajo v zvezi z reformo.

Se vedno so živahne razprave okrog vprašanja, kaj je privedlo, oziroma, kaj je povzročilo reformo. Odgovori so največkrat napačni, saj so mnenja, češ, da smo začeli reformo prehitro; druga zopet, da je reforma prepozna, dalje da je reforma posledica gospodarskih neuspehov, da naj bi bila posledica neustreznega samoupravnega sistema in da naj bi tudi preširoka demokracija povzročila reformo. Do nerazumevanj je prišlo tudi ob vprašanju, na katerih področjih družbenega življenja bi morali izvajati reformo: ali zgolj v gospodarstvu, ali pa v gospodarstvu in na ostalih področjih družbenega življenja.

Predvsem je treba ugotoviti, da reforma ni posledica neuspeha na področju gospodarstva ali pa izven njega. Naše gospodarstvo, kot tudi ostalo družbeno življenje, se je v okviru prejšnjih družbenih instrumentov razvilo do svojega viška in je doseglo takšno stopnjo razvoja, ko je bilo potrebno, da se z novimi okviri postavijo pogoji, tako za nadaljnji dvig gospodarstva, kot za nadaljnji razvoj ostalih družbenih institucij. To je preprosta resnica in vsi ostali, ki postavljajo vprašanje, da je reforma prehitra ali prepozna, da je posledica neuspešnega samoupravnega sistema ali prevelike demokracije, izhajajo iz napačnega stališča in

(Nadaljevanje na 2. strani)

Gozd pod snežno odejo

VPRAŠANJE NAŠIH DNI - REFORMA

(Nadaljevanje s 1. strani)

zato tudi ne najdejo pravilnega odgovora. Jasno je tudi, da se reforma ne nanaša zgolj na gospodarstvo, temveč tudi na ostale veje družbenega življenja. Predvsem zato, ker tudi te trošijo znaten del ustvarjenega narodnega dohodka. Ni vprašanje, da v bodoče ne bi trošili del narodnega dohodka v družbenih službah, temveč je vprašanje v tem, kako ga bi trošili bolj smotrno in kako bi s tem zagotovili večje uspehe na področjih izven gospodarstva. Kar pa se tiče ocenjevanja reforme je zanimivo, da v inozemstvu in tudi v zapadnem svetu ugodno ocenjujejo reformo, zato so nam tudi odložili nekatere naše plačilne obveznosti. Tega ne bi storili, če bi podvomili v zmogljivost jugoslovanskega gospodarstva.

O dosedanjem poteku reforme so prav tako različna mnenja. Eni menijo, da smo dosegli znatne uspehe, drugi pa zopet, da doslej ni bilo storjenega ničesar in da uspehov ni. Tako prvo kot drugo stališče je napačno in lahko postane celo nevarno. V resnici smo dosegli znatne uspehe, med drugim tudi takšnega, ki je za naš dosedanji razvoj doslej edinstven, namreč, da je izvoz presežnega uvoz. Vse to nam jamči, da smo na dobni poti in da smo v stanju stabilizirati naše gospodarstvo. Toda pred nami je še cela vrsta nekaterih nalog, o katerih bo govora kasneje. Vsako uspevanje na podlagi doseženih uspehov bi pa lahko postalo prav tako nevarno kot podcenjevanje tega, kar smo doslej storili.

Pred nas se postavlja vprašanje, kakšen naj bi bil nadaljnji potek reforme in kakšne naloge nas čakajo na tem področju. Zato je potrebno, da ugotovimo, katere so tiste centralne točke, torej najpomembnejša bojišča, na katerih bomo bitko za reformo. Mislim, da gre tu za dvig produktivnosti, dvig življenjskega standarda, dobro investicijsko politiko, nadaljnjo decentralizacijo akumulacije, urejen devizni sistem in urejen bančni sistem. To so znatne naloge, katerih ne bomo mogli rešiti kar čez noč. Sorazmerno hitro se bomo lahko dogovorili za cilje, ki jih hočemo doseči na teh področjih, torej za nadaljnja pota našega razvoja. Uresničenje teh dogovorov bo zahtevalo štiri do pet let.

Ves naš nadaljnji razvoj bo zahteval razumno rast uvoza; ta bo pa možna ob dobri rasti izvoza. Vse to nas sili k izmenjavi naših proizvodov na svetovnem trgu, kar pomeni, da moramo biti konkurenčno sposobni, oziroma, da se naj produktivnost dela me-

ri na svetovnem trgu. Iz tega razloga postaja med drugim bitka za dvig produktivnosti ena izmed centralnih točk boja za naš nadaljnji razvoj. Pojem produktivnosti ali storilnosti marsikdo napačno razume, češ, da ga nekdo priglanja k delu, ko že itak sorazmerno v fizičnem smislu kar dobro dela. To nam nalaga nalogo, da pojasnjujemo, zakaj pravzaprav gre in da bi rabili moderne stroje, boljše organizacijo dela ter s tem tudi proizvajalca z večjim strokovnim in družbenim znanjem. To vse skupaj še z drugimi čimtelji tvori pojem višje produktivnosti. Morali bomo izvajati bolj premišljeno investicijsko politiko. Ni namreč najvažnejše, kakšne imamo stavbe, temveč je bolj važno, kakšne imamo stroje. Na ta način bomo ustvarjali takšne pogoje, da bomo lahko rešili za naš razvoj politično kot ekonomsko važno vprašanje dviga standarda delovnih ljudi. Ne moremo si namreč zamišljati strokovno in politično dobrega samoupravljalca, ki bi živel v slabih pogojih. Iz tega sledi, da rabimo proizvajalca, ki bo strokovno in politično razgledan. Pogoj za to je med drugim, da živi v ustreznih življenjskih prilikah.

Razveseljivo je, da so investicijska stremljenja, kot jih poznamo sedaj v občini, in osnovi pravilna. Usmerjena so k modernizaciji sorazmerno zastarelega strojnega parka. To je tembolj

pomembno, ker je kljub dosedanjim rekonstrukcijam 47 % strojnih naprav amortiziranih in ker lahko s pravilno investicijsko politiko, s sorazmerno majhnimi sredstvi, dosežemo v kratkem času ugodnejši položaj, to je, modernejši strokovni park. To nam bo omogočilo hitrejšo rast produktivnosti, s tem pa tudi potrebno rast osebnih dohodkov.

Pri uvajanju nove devizne politike in novega bančnega sistema je prav, da izhajamo iz stališča, da so finančna sredstva in devizna sredstva načeloma lasti tistega, ki jih je ustvaril. To seveda ne pomeni, da bomo takšno stališče dosegli že jutri. Morali se bomo boriti za to. Z izvoznimi uspehi posameznih delovnih organizacij moramo doseči ugodno zunanjo trgovinsko bilanco celotne družbe. To je ena plat naloge, obstoja pa tudi druga plat. Obstaja namreč nevarnost, da se banke ne bodo dovolj hitro vživele v položaj, kot ga morajo imeti, namreč, da so gospodarske organizacije. Doslej so bile več ali manj v svojem bistvu državni organ. Delovne organizacije se bodo morale boriti za to, da banke prenehajo biti podaljšana roka državne administracije, da postanejo gospodarske delovne organizacije, s katerimi bodo kolektivni trgovali. Predmet trgovanja bo specifičen, to so finančna in devizna sredstva.

V sedanjem času smo priča nekaterih posebnih mnenj, s kate-

rimi se moramo spoprijeti. Tamnenja živijo pri članih in nečlanih Zveze komunistov, posebno v vrstah inteligence. Nekateri posamezniki postavljajo namreč vprašanje, ali so dosedanji ukrepi reforme in nekateri bodoči planirani ukrepi v skladu z Marksizmom in v skladu s potjo v socializem ter ali niso morda pridobitve revolucije v nevarnosti. Ti, ki tako dvomijo, zamenjujejo nekatere ekonomske pojme, ki so skupni tako v kapitalizmu kot v socializmu, z družbeno političnim sistemom. Pojem produktivnosti je značilen in pomemben tako za kapitalistični, kot za socialistični sistem. V socializmu bi moral biti še pomembnejši, kajti kapitalizma ne moremo premagati z idejno pobarvanimi frazami, temveč edinole z večjimi in boljšimi gospodarskimi dosežki. V bistvu torej ne gre za vprašanje sistema, kajti vprašanje sistema in nadaljnega razvoja v smeri socializma je pri nas jasno, pač pa gre za vprašanje dobrega gospodarjenja. Drugače povedano, gre za ustvarjanje materialnih pogojev, za nastajanje višjih socialističnih družbenih odnosov, oziroma za vzicanje docela novih komunističnih odnosov. V bistvu ti omahljivci iz takšnih ali drugačnih razlogov ne razumejo sklepov VIII. kongresa, kar nam nalaga dolžnost, da vodimo boj na področju razumevanja sklepov VII. kongresa in na področju izvajanja le teh.

KMETIJSKO ŠOLSTVO IN

Medobčinsko društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov je v soboto, 12. 2. 1966 organiziralo posvetovanje o kmetijskem šolstvu in zaposlovanju kmetijskih strokovnjakov.

Posvetovanje je bilo uspešno, od povabljenih članov zelo dobro obiskano. S prizadetostjo pa lahko ugotavljamo, da se vabilu niso odzvali tisti, ki imajo po navadi največ kritičnih pripomb na delovanje kmetijskih organizacij in še posebej strokovnjakov. Povabili smo namreč tudi predstavnike občinskih skupščin, komitejev, odborov SZDL, vendar brez uspešno. Tudi večina direktorjev kmetijskih organizacij ni izkoristila te prilžnosti, da bi se temeljiteje seznanila z obravnavano problematiko; oziroma s svojimi prispevki v razpravi pripo-

mogla k uspešnejšemu razvoju kmetijskega šolstva. Naj mi prizadeti oprostijo ostrino, s katero sem napadel njihovo odsotnost, ker pač mislim, da to le pomeni grobo podcenjevanje dejavnosti tistih, ki se tudi trudijo za razvoj kmetijstva.

Mnogo ugodneje pa ocenjujejo vsebino posvetovanja. Ing. Jensterle Tone je referat dobro pripravil, prisotni se sicer z nekaterimi ugotovitvami in predlogi niso povsem strinjali in je zato bogata razprava le ugledala nasprotujoča si mnenja.

Sporne so bile predvsem naslednje trditve v referatu in razpravi: češ, da je število strokovnjakov pogojeno s hifrostjo razvoja družbenega sektorja in da so zato nastopili viški. Struktura se je ocenjevala na osnovi vpisa in so tako bila prikazana izrazita nasprotja med številni slušateljev

poklicnih, srednjih, višjih in visokih šol. Postavljalo se je vprašanje ali naj je profil strokovnjaka, kakršnega daje Višja agronomška šola v Mariboru dejansko željen in potreben. Izrazito močne so bile težnje po šolskih posestvih, kako pa je z materialnimi temelji teh posestev ni bilo podanega odgovora. Tudi trditve, da je kadrovanje v kmetijske šole izključna domena kmetijskih organizacij, ni povsem utemeljena. Togo postavljanje, kako je s profili tehnika, inženirja, agronoma in kakšna delovna področja naj ti profili zajemajo tudi ni bilo deležno vsestranske podpore. Na koncu želim posredovati zaključke tega posvetovanja, v katerih ni vsega, vendar upam, da bodo lahko dobra osnova za razreševanje nasprotij v zvezi z izobraževanjem in zaposlovanjem v kmetijski stroki.

Vsem bralkam
čestitamo za
8. marec -
Dan žena

OD KDAJ PRAZNUJEMO 8. MAREC

V tisku in literaturi je veliko različnih podatkov o razglasitvi in praznovanju mednarodnega praznika žena. Poglejmo samo nekatere izmed njih! V »Politiki« 8. marca 1960 piše v prilogi »Žena-družina«, da je bila prva proslava dneva žena v Beogradu 8. marca 1911. leta. V »Borbi« 8. marca 1963 piše, da so mednarodni dan žena prvič praznovali leta 1911 v Nemčiji, Avstriji, na Danskem in v Švici. Na 12. strani »Borbe« z naslovom »Dan žena« pa piše, da je bila druga mednarodna konferenca žena 8. marca 1910 v Köbenhavnu, v »Komunistu« 8. marca 1963 pa piše

na zadnji strani: »Priprave za prvo proslavo mednarodnega praznika žena so se začele 23. februarja (dejansko pa 8. marca po novem koledarju — MD).

V soglasju z razredno zavednimi političnimi in sindikalnimi organizacijami organizirajo socialistke vseh držav vsako leto dan žena, ki služi predvsem kot agitacija za žensko enakopravnost. To zahtevo je treba osvetliti tako, kakor jo razumejo socialisti v zvezi s celotnim problemom vprašanja žena. Dan žena mora imeti mednarodni značaj in ga je treba skrbno pripraviti.

Prve akcije žena v našem delavskem gibanju

Že 1876. leta je bila znana stavka žena v Trbovljah. Takrat so se delavke na dnevnem kopu premoga uprle zaradi znižanja plač in grobosti rudniškega nadzornika. Ko niso zalegle prošnje in pričevanja, so z lopatami napadle inšpektorja, ki se je postavil na stran delodajalcev. Začele so stavkati in kmalu dosegle, da so jim vrnili odtegnjene zasluge in zagotovili, da bo v prihodnje nadzornik bolje ravnal z njimi.

Na Reki je leta 1885 začelo stavkati 360. delavk Tobačne tovarne.

Ko so julija 1889 rudarji iz zavskega revirjev začeli svojo prvo veliko stavko in se niso hoteli vrniti na delo tudi naslednji mesec, je bilo med 140 aretiranimi tudi 56 žensk. Zabeleženo je, da so istega leta delavke tovarne usnja v Zagrebu stavkale in zahtevale skrajšanje delovnega dne od 12 na 10 ur. Naslednje leto so začele stavkati delavke iz Duge Rese. V Beogradu je bilo 6. avgusta 1903 ustanovljeno žensko delavsko društvo »Svest«, ki je osupnilo čaršijo z revolucionarnostjo programa, s katerim je predvsem zahtevalo, naj z zakonom urede razmere, v katerih delajo delavke, plačo ženskam pa naj izravnajo s plačami moških. Na pobudo aktivnosti »Svest« je prišlo že januarja 1904 v tovarni klobukov »Ječmenica« do prve stavke delavk v Srbiji. Čeprav je morala »Svest« naslednje leto

prenehati z delovanjem, so žene nadaljevale boj v okviru sindikalnih organizacij in februarja 1907 so bile med najvidnejšimi udeleženci krvavo zatrite velike stavke delavcev sladkorne tovarne na Čukarici. Naslednje leto je bilo v Srbiji 84 partijsko in 500 sindikalno organiziranih delavk. V Bosni je bilo 1910. leta po poročilu, ki so ga poslali mednarodni konferenci, 420 žena socialistk, večljenih v delavske sindikate. Sam Tucović se je po vrnitvi iz Köbenhavna navdušeno zavzel za sistematično delo med ženami v delavskem gibanju in tako je bil mesec dni kasneje, 12. sept. 1910 na velikem zborovanju žensk v dvorani »Kooperative«, na katerem je bil glavni referent v okviru srbske socialdemokratske stranke ustanovljen sekretariat socialnih demokratk, ki bo po poverjenikih vzdrževal zvezo s tovarišicami v vseh mestih. Med začetnimi težavami, ki so jih morale prebroditi, je bilo

V nikomer ne moreš zbuditi
zaupanja in spoštovanja,
če s tabo ne morejo priti
poštena in dobra dejanja.

tudi precejšnje nerazumevanje njihovih partijskih in sindikalnih tovarišev za njihovo mesto in vlogo v delavskem gibanju. Zato je bil eden izmed prvih aktov novega sekretariata socialnih demokratk v Srbiji okrožnica vsem partijskim in sindikalnim organizacijam z značilnim zaključkom: »Ne pozabljamo, da sta obveščanje žena, ki tvorijo drugo polovico človeštva, in njih pritegnitev v Borbene vrste socialne demokracije neogibno potrebna za osvoboditev proletariata in za zmago socializma!«

Tudi v našem podjetju smo dolžni, da vsako leto poskrbimo za praznovanje dneva žena. Zato so predvsem zadolžene sindikalne podružnice na naših obratih. Vsi smo dolžni, da nadaljujemo tradicije dolgoletnega praznovanja in da spoštujemo zasluge in velik delež, ki so ga doprinesle naše žene v minulih letih.

Podbregar Mirko

Dopisujte
v naš list

ZAPOSLOVANJE STROKOVNJAKOV

1. Preveriti obstoječo mrežo vseh kmetijskih šol v Sloveniji in na osnovi potreb zagotoviti denarna sredstva za kvalitetno izvajanje pouka. Vzporedno s tem jim dodeliti učna šolska posestva in potrebno mehanizacijo, da bi se lahko nemoteno odvijal praktični pouk.

2. Kmetijska družbena posestva in zadrage morajo na podlagi svojih dolgoročnih potreb kadrovati mladino za odgovarjajoče kmetijske šole. Te namreč ne morejo biti same sebi namen, ampak vzgajajo kadre le na podlagi potreb, ki jih narekuje proizvodnja.

3. Poleg obstoječih šol, ki šolajo mladino predvsem za delo na družbenih posestvih, je potrebno posvetiti več pozornosti ustanavljanju splošnih kmetijskih šol, ki bodo izobraževale kmečko mladino, ki ostaja doma na svojih po-

sestvih. Primeren čas za to šolanje je zimski. Tako bi v dveh ali treh zimskih sezonah nudile te šole osnovno znanje bodočim proizvajalcem.

4. Kmetijske šole naj dajejo zaključeno znanje mladini za določeno delovno mesto. Stopenjsko šolanje bi naj ne bilo zato pravilo, temveč bi naj bilo omogočeno le najboljšim, ki bodo s poglobljenim znanjem res koristili kmetijski proizvodnji.

5. Člani, udeleženci posvetovanja, so mnenja, da je potrebno ponovno uvesti staž kmetijskih absolventov in diplomantov visokih šol. Staž pa se mora vršiti samo na urejenih in za to določenih posestvih pod vodstvom mentorjev.

6. Status agronoma in kmetijskega tehnikarja bi naj bil na delovnem mestu v proizvodnji. Teh-

nik mora sodelovati neposredno v proizvodnem procesu in skrbeti za racionalnejše izkoriščanje mehanizacije. Agronom pa bi se moral poglobljati v ekonomiko proizvodnje, v strokovne analize tal, z ozirom na biokemične sestavine, in na koristnost vlaganja reprodukcijskih sredstev in pa organizaciji tehnološkega procesa sploh.

7. Struktura zaposlenih v kmetijstvu je danes neprimerna, zato je potrebno na družbenih posestvih zaposlovati kmetijske strokovnjake. Velike možnosti za zaposlovanje strokovnjakov pa so še v delovnih mestih, ki bodo zahtevala organizacijo proizvodnega sodelovanja med zasebnimi kmečkimi gospodarstvi in družbenim sektorjem.

DOLGOROČNO NAČRTOVANJE ZAGOTAVLJA USPEH

Prav gotovo sodi med najvažnejše odločitve sleherne gospodarske organizacije, posebno pa še njenih samoupravnih organov razdelitev ustvarjenega dohodka v preteklem letu. Le-ta se po pokritju družbenih prispevkov deli na osebne dohodke in na sredstva, namenjena za potrebe redne in razširjene proizvodnje.

Medtem, ko je kaj lahko določiti obseg in usmeritev sredstev za potrebe redne proizvodnje, zahtevajo vlaganja sredstev v razširitev proizvodnje predhodne temeljite študije. Vlaganje sredstev v razširitev proizvodnje terjajo graditev objektov, ki imajo dolgotrajni značaj: zgradbe, nasadi, oprema itd.

Na načrtovanje letnih vlaganj v razširitev proizvodnih zmogljivosti vpliva cela vrsta okoliščin.

Ti in ostali predlogi terjajo, da se hmeljarstvo v družbenem sektorju širi v prihodnje prav tako kot doslej. Le struktura vlaganj se bo glede na dosedanjo stopnjo razvoja obratov spremenila. Medtem ko smo doslej vlagali investicijska sredstva predvsem v izgradnjo nasadov, bo potrebno v prihodnje ob hkratnem večanju nasadov nameniti mnogo več sredstev izgradnji stranskih objektov in mehanizaciji proizvodnega postopka. Ob upoštevanju razpoložljivih kvalitetnih zemljišč, njih ustreznih lokacije in že obstoječih vzporednih objektov bi se nadaljnja izgradnja hmeljišč izvajala po obratih, prikazano v ha, tako-le:

Obrat	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973
Celje	71	71	71	68	63	57	57	57
Petrovče	117	127	135	143	147	142	140	140
Vrbje	145	149	152	161	168	172	172	172
Šempeter	99	104	104	95	99	105	105	105
Prebold	77	85	89	93	91	90	94	97
Tabor	49	57	57	54	54	54	66	59
Vransko	49	53	56	56	60	60	65	65
Braslovče	112	116	118	130	138	143	151	155
Vojnik	41	46	46	44	45	45	45	45
Skupaj	760	808	828	844	865	868	895	895

Iz tabele je razvidno, da bo imelo podjetje v lastni proizvodnji 1973. leta 895 ha hmeljišč, kar pomeni povečanje proti sedanjemu stanju za 18 %.

Seveda vlaganja ne bodo predstavljala le razširitve za 18 % ali za 135 ha hmeljišč, ampak bo znašal obseg izgradnje nasadov še za velikost izpadlih površin zaradi biološke dotrajanosti. Velikost obratov se bo z izvedbo prikazanega programa zaključila, ne bodo pa končana vlaganja. Ker žična armatura traja dlje kot nasadi, bo potrebno žičnice in nasade graditi še v naslednjih letih vse do končnih 1200 ha. Nasade, ki so bili zasajeni v letu 1963, bomo pričeli krčiti v 1973. letu, kar bo terjalo že v letu 1972 zasaditev drugih enako velikih parcel zaradi kolobarjenja. V nasprotnem primeru se bo zgodilo, da bi se obseg kmetijskih nasadov pričel v nadaljnjih letih znatno zmanjševati, kar bo imelo za posledico neizkoriščenost stranskih zmogljivosti, zmanjšanje količinskega obsega pridelanega hmelja in podražitev proizvodnje. Po 1975. letu se bodo vlaganja v hmeljarstvo znatno zmanjšala, ker bodo maložbe predstavljale sredstva za nadomestitev nasadov.

V tem sestavku želimo bralce seznaniti le z osnovnimi pokazatelji letnega in perspektivnega razvoja hmeljarstva kot osnovne dejavnosti našega podjetja.

Zaradi umetnega povečanja porabe hmelja v pivovarniški industriji po svetu in doma predvideva republiški perspektivni plan 3500 — 4000 ton letne proizvodnje hmelja. Po tem planu naj bi naše podjetje vključno z zasebniki pridelalo v 1970. letu 2550 do 3000 ton hmelja, razliko pa ostale kmetijske organizacije.

Plan ne predvideva samo količinskega povečanja hmeljarstva, ampak predvsem tehniško in tehnološko rekonstrukcijo z namenom povečave hektarskih pridelkov ob hkratnem znižanju proizvodnih stroškov. Glavno nalogo v teh prizadevanjih je sposoben izvršiti te družbeni sektor zaradi znanih prednosti.

ZA KAJ SE BIJEMO?

Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov je imelo 17. 2. 1966 letni občni zbor v Žalcu. Predsednik društva tov. Grabnar Ludvik je v poročilu govoril o delu in težavah, o predavanjih, strokovnih srečanjih in ogledih, o prireditvah in izpopolnjevanju članov. Skozi poročilo in tudi skozi vso razpravo se je vlekla kot rdeča nit težnja in skrb, da bi se člani strokovno in splošno izobraževali in nenehno težili za novimi dosežki, za poenostavitve in dvig proizvodnje.

Ing. Pelikan je v razpravi nakazal potrebo po medse-

bojni izmenjavi strokovnih dosežkov in mnenj in po ožjem sodelovanju med kolegi.

Tov. Žužej Franc je govoril o izobraževanju kadrov, ki delajo v kooperacijski proizvodnji in poudaril, da jim moramo posvečati vsaj toliko pozornosti kot kadrom v lastni proizvodnji, če ne še več zaradi njihovega načina dela.

Ing. Zidar Milovan je v svojem izvajanju poudaril, da nas uspeh kombinata v lanskem letu naj ne zapelje. Strokovni delavci naj proučujejo in dobira spoznajo problematiko delovnih mest zaradi večje produktivnosti, boljše organizacije, večje ekonomičnosti in zaradi spoznanja racionalizatorskih sposobnosti ljudi. DIT naj bo nosilec strokovnosti v komunih. Za kaj se točemo? Kje je naš agrotehnični cilj? Večja proizvodnja na enakih površinah na bolj ekonomičen način. Vsi moramo težiti za tem: strokovnjaki Inštituta, komune in kombinata. Izobraževanje naj bo tudi skrb DIT, le-to pa naj ne bo kampanjsko, ampak postopno. Več skrbi moramo v bodoče posvetiti mladim kadrom, ki pridejo iz šol in je večina po navadi prepuščena sami sebi. S kooperanti delajo le tisti strokovnjaki, ki so za to delo zadolženi, vsi ostali tja do KIS pa privatnim proizvajalcem posvečajo bore malo svojega časa ali pa nič.

Tov. Ivanciču se zdi vsota 180 milijonov starih dinarjev, ki je bila izdana za varnost pri delu, zelo visoka. Poziva udeležence, naj posvetijo več pozornosti. Prihranjen denar bomo zlahka uporabili kje drugje v prav tako koristne namene.

Tov. Glušič je prikazal zelo kritično stanje sadovnjakov v dolini in na obrobni predelih. Pravi, da letno propade okrog 15 % sadnih dreves. Obstoječe sadovnjake bo potrebno temeljiteje zaščititi pred škodljivci in boleznimi. V ta namen bo nujno vršiti tudi letna škropljenja.

Udeleženci so ugotovili, da je lanski odbor bil dokaj delaven kljub pasivnosti večine članov in mu dali razrešnico, novemu odboru pa so zaželeli vsaj toliko uspeha kot ga je imel stari.

Pridelovanje jedilnega krompirja v kooperaciji

V mesecu marcu bomo sklepali s kooperanti pogodbe za proizvodnjo jedilnega krompirja v letošnjem letu. O pogojih proizvodnega sodelovanja bo razpravljala komisija CDS za trajno gospodarsko sodelovanje z zasebnimi proizvajalci na prihodnji seji. Po predlogu sodeluje Kmetijski kombinat v proizvodnji jedilnega krompirja s tem, da nudi proizvajalcu in brezobrestno kreditira do oddaje pridelka potreben semenski krompir, umetna gnojila, zaščitna sredstva in strojne usluge. Repromaterial in strojne usluge nudi kooperantu po kooperacijski ceni, in sicer: 70 kg umetnih gnojil in 1,5 traktorske ure na 1000 kg oddanega krompirja. Strojna služba kombinata je dolžna z nasveti pomagati kooperantu, da bo ta s pravilno agrotehniko dosegel čimboljši pridelek. Posebno pozornost mora posvetiti pravočasni in pravilni zaščiti krompirja zoper bolezni in škodljivce.

Dober pridelek je prav gotovo v prvi vrsti odvisen od kooperanta. Poleg dobrega semenskega krompirja je potrebno tudi pravilno gnojenje. Za pridelek 180 q na ha je potrebno 2000 kg dobrega semenskega krompirja, 200 q hlevskega gnojila in 1200—1300 kg mineralnih gnojil.

S prvim januarjem leta 1962 so se bivša kmetijska posestva združila v enotno podjetje »Kmetijski kombinat Žalec«. Ob združitvi so bili združeni tudi vsi gozdovi bivših kmetijskih gospodarstev. Takratnim kmetijskim gospodarstvom je bivša Okrajna uprava za gozdarstvo pri OLO Celje dodelila na področju občine Celje 234 ha gozdov in na področju žalske občine 327 ha gozdov. Za dodeljene gozdove splošnega ljudskega premoženja (SLP) so bili urejeni gozdno gospodarski načrti. Na podlagi ureditvenih načrtov je bil za vsako kmetijsko gospodarstvo predpi-

vsako kmetijsko gospodarstvo. Ti gozdno gospodarski načrti predstavljajo sedaj za obrat Gozdarstvo gozdno gospodarske enote, za katere se ločeno vodi evidenca sečnje in ostalih gozdno gojitvenih del.

NAŠI OBRATI

OBRAT GOZDARSTVO

Po združitvi kmetijskih zadrug in KK Žalec v enotno podjetje je obrat kot pravni naslednik prevzel tudi gozdove, ki so jih imele bivše KZ in obrati KK Žalec v zakupu. Vseh gozdov v zakupu je 110 ha. Gospodarjenje v gozdovih v zakupu se vrši na podlagi letnih sečnih dovoljenj, ki jih dobijo lastniki.

Realizacija plana fizične proizvodnje v letu 1964 in 1965:

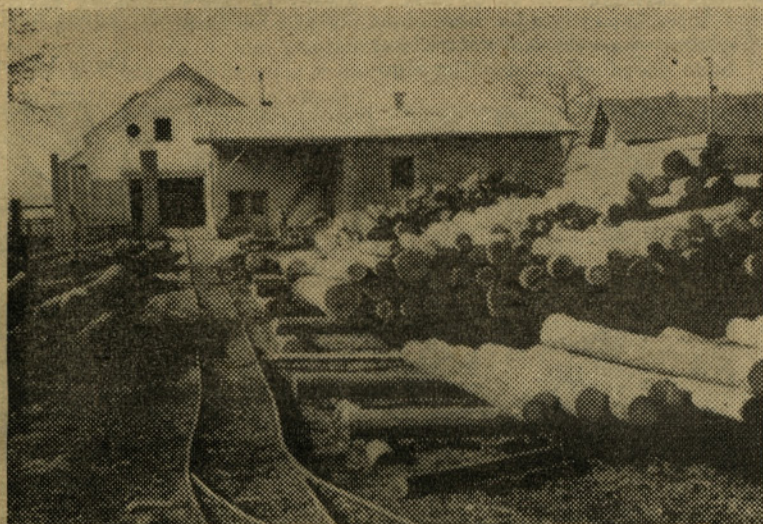
Opis	Enota mere	1964			1965		
		plan	realiz.	%	plan	realiz.	%
Eksploatacija gozdov							
Hlodi smreka, jelka	m ³	1155	965		300	523	
Hlodi bora	"	—	232		30	109	
Gradbeni les iglavcev	"	—	44		120	82	
Jamski les iglavcev	"	450	478		150	314	
Rante iglavcev	"	180	28		50	25	
Mlaji iglavcev	"	—	28		30	27	
Hmeljevke iglavcev	"	20	3		—	—	
Hlodi listavcev	"	45	35		100	287	
Jamski les listavcev	"	190	85		50	31	
Drogovi za hmelj	"	—	8		—	—	
Drva listavcev	"	80	258		450	438	
Skupaj	"	2120	2165	102	1280	1836	143

Če primerjamo program sečnje iz leta 1965 in v letu 1964, ugotovimo, da je bil plan za 1964. leto znatno višji. To pa zaradi tega, ker je bila krčitev gozda na Žovneku zajeta tudi v sečni plan za leto 1964. Prekoračitev plana v letu 1965 za 43 % je nastala zaradi močnega napada lubadarja v iglastih gozdovih in delno zaradi velikih potreb po žganem lesu. Prekoračitev sečnega plana je nastala delno tudi na račun sečnega plana za leto 1965. Da ne bi vplivalo na zmanjšanje proizvodnje v letu 1966, bo potrebno poseči v jeseni 1966 v sečni plan za 1967. leto, kar je tudi v skladu z gospodarskim letom, ker se sečnja za gospodarsko leto začne s 1. oktobrom in zaključí z 31. marcem.

Na podlagi zakona o gozdovih se je s 1. 1. 1964 moral ustanoviti pri KK Žalec samostojni obrat za gozdarstvo, ki sedaj gospodari z vsemi gozdovi last KK Žalec in z gozdovi v zakupu. Obrat Gozdarstvo se bavi tudi z žagarsko proizvodnjo.

Kombinat ima za svoje obrate velike potrebe po okroglem in žaganem lesu. Že 1965. leta je imel kombinat v zakupu polnojeremenik v Višnji vasi. Z odkupom žage polnojeremenika od »Garanta« na Polzeli smo opustili žago v Višnji vasi.

Žaga na Polzeli pomeni veliko pridobitev za kombinat. Vsakoletne potrebe po žaganem lesu na proizvodnih obratih so vedno večje. V letu 1964 so naši obrati (Nadaljevanje na 6. strani)

Pogled na žago našega obrata Gozdarstvo na Polzeli. Nova stavba so skoraj dokončane obratne pisarne.

san letni etat sečnje, kakor tudi za gozdno gojitvena dela (pogozdovanje, izpopolnitve, žetev plevela in čiščenje naravnega in umetnega mladja).

Ker bivša kmetijska gospodarstva niso imela svojega gozdarja, so vsa dela (izdelava sečnih in gojitvenih predlogov, odkazovanje drevja za posek in prevzem posekanega lesa kakor tudi javno čuvajsko službo opravljali honorarno takratni uslužbenci Okrajne uprave za gozdarstvo Celje.

Ob združitvi kmetijskih gospodarstev je Kmetijski kombinat Žalec poleg ostalih sistemiziranih delovnih mest predvidel tudi mesto gozdarja, kateri je prevzel vse gozdarske posle od bivših honorarno plačanih uslužbencev.

Prevzem vseh gozdov od bivših kmetijskih gospodarstev in začetno gospodarjenje je bilo dokaj težavno. Vsi dodeljeni gozdovi SLP, ki so bili dodeljeni v gospodarjenje bivšim kmetijskim gospodarstvom, se nahajajo na področju dveh občin, in sicer v 48 katastrskih občinah od Vranskega, Socke, Frankolovega, Zepine do Laškega.

Za dodeljene gozdove bivšim kmetijskim gospodarstvom so bili leta 1957 izdelani gozdno gospodarski načrti, in sicer ločeno za

Od 1. 1. 1962 do 1. 1. 1964 so obrati Kmetijskega kombinata Žalec pod nadzorstvom in strokovnim vodstvom gozdarjev vršili po izdelanih in odobrenih letnih sečnih planih posek in izdelavo lesa in ostala gozdno gojitvena dela. Tak sistem gospodarjenja z gozdovi je bil zelo težaven predvsem zaradi tega, ker so posamezni obrati KK Žalec vršili sečnjo in ostala dela v gozdovih s svojo priložnostno oziroma sezonsko delovno silo. Na ta način pa delo ni bilo izvršeno tako, kakor zahtevajo predpisi o gozdovih.

Z nakupom in arondacijo kmetijskih zemljišč je Kmetijski kombinat odkupil tudi pripadajoče gozdove od kmetov, katerih posestva so bila odkupljena. Za vse odkupljene gozdove od zasebnih lastnikov še ne obstojajo gozdno gospodarski načrti in s temi odkupljenimi gozdovi gospodarimo le na podlagi vsakoletnih sečnih in gozdno gojitvenih predlogov, katere potrjuje pristojni gospodarski organ občinske skupščine.

Na področju KK Žalec je bilo z leti odkupljenih 250 ha gozdov. Vsi odkupljeni gozdovi so sorazmerno zelo raztreseni in površinsko majhni, kar zelo podražuje eksploatacijo.

Logar Tratinik Andrej prevzema posekan les

Džungla? — Ne, le kapniki dušijo mlado podrast

porabili za novogradnje, tekoča vzdrževanja in popravila okoli 700 m³ žaganega lesa, dočim so v lanskem letu porabili že 800 m³

žaganega lesa. Na žagi vršimo razrez lastnega lesa, vršimo pa tudi uslužnostni razrez lesa kmetom in podjetjem.

Žagarska proizvodnja

Opis	Enota mere	1964			1965		
		plan	realiz.	%	plan	realiz.	%
razrez lastnega lesa	m ³	1800	1654	91,9	600	829	138
razrez tujega lesa	m ³	1250	1230	98	500	613	123
skupaj	m ³	3050	2884	94,6	1100	1442	131

Če primerjamo plan razreza lesa iz leta 1964 s planom 1965, ugotavljamo, da je bil plan razreza lesa 1964 znatno višji, to pa zato, ker je bil plan razreza lesa planiran za leto 1964 za žago Polzela, Presarje in Višnja vas. Lani pa je v glavnem obratovala le žaga na Polzeli, zato je temu primerna tudi realizacija.

Na žagi je zaposlenih 5 stalnih delavcev. Lani smo pričeli gra-

dati poslovne prostore pri žagi na Polzeli, ker do sedaj obrat ni imel svojih poslovnih prostorov, niti skladišča za drobni inventar in osnovna sredstva, ki niso vedno v uporabi. Obrat bo v letošnjem letu moral opraviti notranjo in zunanjo ureditev žage, za kar potrebuje 4,5 milijona starih dinarjev.

Na žagi so pomanjkljive vse zaščitne naprave, električne in-

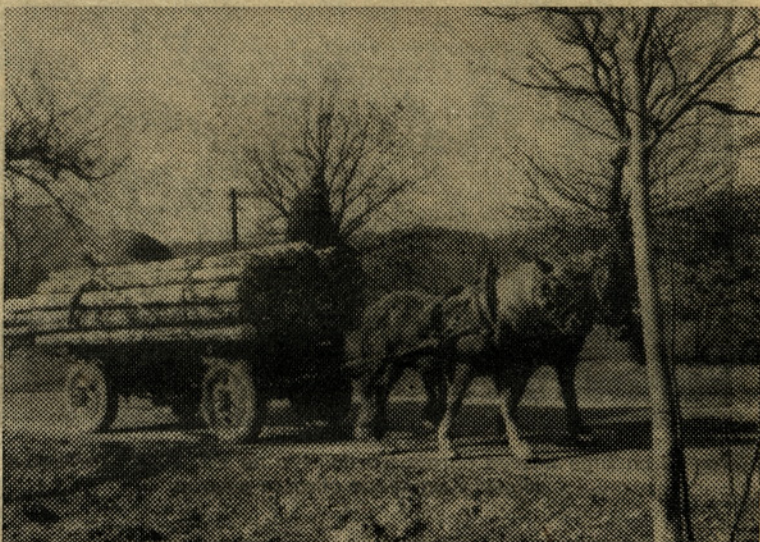
stalacije in transportne naprave. Napraviti bo treba strelovod, leseno šupo za žagan les, žično ograjo okrog skladišča lesa. Nujno bo potrebno splanirati skladiščni prostor, ga nasuti in napraviti betonske podlage za vskladiščenje hlodovine. Napraviti moramo tudi dovorno pot do stanovanjske hiše, ki je last »Garanta« Polzela, ker stanovalci te hiše še sedaj uporabljajo pot skozi naše neograjeno skladišče.

Naš obrat je na osnovi dosedanjih izkušenj izdelal normative za gozdno in žagarsko proizvodnjo, na podlagi katerih se bo povečala storilnost in možnost večjega zaslužka.

V letošnjem letu bo začel obrat gozdno gospodarske načrte, ker bodo dosedanji za dodeljene go-

zdove SLP potekali že prihodnje leto. Za revizijo oziroma taksacijo gozdov bomo rabili 6,5 milijona starih dinarjev. Letoš bomo izvršili v glavnem pripravljalna dela za taksacijo: barvanje posestnih mej, formiranje novih oddelkov in odsekov, po možnosti pa bomo izvršili opise sestojev. Prihodnje leto bomo vršili polno klupažo, to je merjenje dreves v prsni višini od 10 cm debeline navzgor, vrtanje prirastka in merjenje višin drevja ter strokovni besedni del za sestavo ureditvenih načrtov, kakor tudi računanje lesnih zalog za posamezne oddelke in odseke. Zbrani podatki bodo služili za sestavo kartic ureditvenega načrta.

Ogris Lovro

Les na poti iz gozda do žage

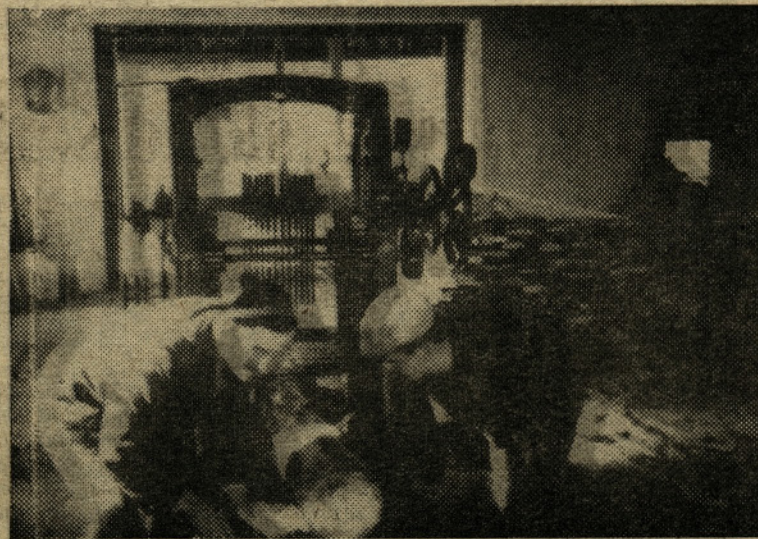
Problemi in perspektive kmetovanja v hribih

V kmetijstvu imamo izredno veliko različnih prevozov, četudi imamo površine zaokrožene in blizu. Zato je rešitev problemov vlečne sile ena osnovnih nalog kmetijstva. Pri 10 glavah živine je treba prepeljati 180 do 200 ton hlevskega gnoja in okrog 200 hl gnojnice na gnojišče in njive in približno enake količine krme in nastilja do hleva. Poleg tega moramo prepeljati še ostale kmetijske pridelke z njive in na trg in kjer je kmetijstvo povezano z gozdarstvom, še precej lesa.

Kljub temu, da je prevozov razmeroma precej, pa je vprežne živine v hribovitih predelih na našem območju vendarle preveč. Na našem območju je 35 do 40 odstotkov vse živine vprežne (večinoma voli in junci). Na kmetijah, velikih preko 10 ha za prevoze in ostala vprežna dela zadostuje par vprežne živine ali lažji traktor, ki pa sta na manjših kmetijah že prehuda obremenitev.

Na našem področju so v precej večjem številu zastopane kmetije, manjše od 10 ha ali več. Oglejmo si nekatere proizvodne značilnosti in možnosti kmetij, velikih 5—10 ha kmetijskih površin! Dve do tri delovne moči na takšni kmetiji pri delno mehaniziranem spravlju s travnikov lahko pridelujejo še hmelj (pri živinorejskohmeljarski usmeritvi) ali na njivah krmo, ki daje večje pridelke kot travniki, zahteva pa več dela.

(Nadaljevanje na 13. strani)

Žajvodja Kolšek Franc in gaterist Verdev Jože pritrjujeta hlod na voziček polnojermenika

Strokovni pogovori in nasveti

Lani je cvetožer uničil na našem področju precej vagonov jabolk. Poleg hladnega vremena v času cvetenja in po njem in skr lupi, je bil glavni vzrok podpoprečnega pridelka.

Škodo zaradi cvetožerja pričakujemo navadno le na nevdrževanem sadnem drevju, za intenzivne nasade pa smo prepričani, da jih ne more resno ogroziti. No, lani nas je tudi v tem pogledu zaočaral. Marsikje je sicer v dobro vzdrževanih plantažah zmanjšal, v nekaterih primerih pa popolnoma uničil pridelok. Kje so vzroki? Teh je več: roki škropljenja, sredstva, nenormalni vremenski pogoji v letu 1965 in nazadnje ne najmanjši — podcenjevanje škodljivca.

Kdaj škropimo proti jabolčnemu cvetožerju?

Da bomo čimbolj pravilno določili rok škropljenja, si poglejmo najvažnejše časovne podatke o razvoju cvetožerja v naših ekoloških pogojih. Hroščki cvetožerja se pokažejo pri nas v sadovnjaku od srede do konca marca, odvisno od lege sadovnjaka in nastopa toplega vremena. Prezimovališče si navadno najde na gozdnem drevju, zato so nasadi v bližini gozdov posebno ogroženi. Hroščki dobro letajo, zato si lahko najdejo hrano tudi v od prezimovališča oddaljenem sadnem drevju. Jajčeca prično odlagati samice šele 10 do 14 dni kasneje, ko so se nahranile z nežnimi lističi, brsti ter z njih sokom. V še trdo zaprte cvetne popke odlaga samica jajčeca, v vsakega po eno. Jajčeca torej odlaga cvetožer v začetku aprila, 10 do 15 dni kasneje, ko se je pojavila glavna masa hroščkov.

Po 5 do 8 dneh se iz jajčeca izvali ličinka, začne žreti prašnike, pestič in notranjo stran cvetnih lističev tako, da se cvetovi ne morejo odpreti.

Ličinka se razvija 2 do 4 tedne, potem pa se v zaprtem cvetu zabubi. V maju in juniju se pokažejo hroščki, ki naredo včasih nekaj škode na manjših plodičih in na listju gozdnega drevja. To škodo redko opazimo. Po »poletnem spanju« si v jeseni pobiščejo zimska skrivališča pod lubjem in v razpokah sadnega, še rajši pa gozdnega drevja, kjer počakajo do prve pomladi.

Če je čas med odlaganjem jajčec do odpiranja cvetov kratek, škoda zaradi cvetožerja ni velika, največkrat je sploh ni. Nevarna so le tista jajčeca, ki jih je samica odložila vsaj 8 dni prej, predem se je odprl cvet. Če se cvet odpre prej, pade ličinka ven.

Ing. Kač Miljeva:

Ali bomo letos kos jabolčnemu cvetožerju?

Če je vreme pred cvetenjem in med njim neugodno: hladno in deževno, potem lahko samica izleže po 20 in več jajčec, katerih ličinke utegnejo požreti notranje dele cveta, ki se ne more odpreti in porjavi.

Jablanov cvetožer: posušeni jablanovi cveti med zdravimi, ličinka, buba in hrošč

O škodi, ki jo pričakujemo od cvetožerja odloča ne le število hroščkov in gostota cvetja, temveč tudi vreme pred in ob cvetenju, čas od odlaganja jajčec do odpiranja cvetov.

Kdaj naj škropimo proti jabolčnemu cvetožerju? Odgovor je na dlani: v času, ko se hranijo hroščki s sokom lističev, preden začno samice odlagati jajčeca. To je navadno konec marca ali prve dni aprila. Ko samice že odlagajo jajčeca, lahko sicer še nekoliko zmanjšamo število odloženih jajčec, ne moremo pa več preprečiti škode. »Najnevarnejša« jajčeca so že na varnem.

Sadjarji škrope navadno prepozno. Na cvetožerja se spomnijo šele pri cvetenju, ko so cvetni peclji že dobro vidni. Samice so do tedaj jajčeca že odložile. Najzanesljiveje naredo škodo prav prva jajčeca. Ličinke pravočasno požro notranjo stran cvetov, da se ne morejo več odpreti.

Včasih pa se zgodi, zlasti v letih, ko je čas »naleta« hroščkov zaradi neugodnega vremena dolg, da sadjarji zlasti za pozno cvetoče sorte jablan prezgodaj škrope,

posebno, če uporabljajo sredstva, ki kažejo kratkotrajnejše delovanje. Tako je lani marsikje, kjer so uporabili oleodiazinon za predpomladansko škropljenje in poskopili nasade v marcu, cvetožer uničil precej pridelka. Najbolje se bo sadjar odločil za čas škropljenja, če bo v v nasadu zasledoval pojav cvetožerja. Ob vsakodnevnem obhodu potrese sadno drevje in ugotovi, kolikšno je število rilčkarjev, ki popadajo na tla in nekaj časa mimo obleže. Če se mu zdi, da je hroščkov precej, naj v sedmih dneh poskopri sadovnjak.

S čim škropimo proti jabolčnemu cvetožerju?

Za škropljenje proti jabolčnemu cvetožerju imamo več sredstev na razpolago: DDT pripravke, lindanske pripravke, rumena sredstva: paste in olja — folidol olje.

DDT pripravki v dvojni normalni koncentraciji so proti cvetožerju zelo zanesljivi, kažejo dobro delovanje. Razen tega odlično delujejo tudi pri nižjih temperaturah. DDT pripravke (pantakan, pepein, gesarol) priporočamo povsod, kjer se je pokazal cvetožer kot nevaren škodljivec. Z njim škropimo lahko, čim smo opazili hroščke v nasadu. Cvetoži bodo zavarovani tudi, če bo vreme pred cvetenjem in med njim zelo neugodno za razvoj cvetja in zaradi tega bo tudi »nalet« hroščkov dolg.

Prav tako dobra so lindanska sredstva. Kaže jih uporabljati zla-

sti, če smo nekoliko kasni, ker imajo hitrejšo začetno delovanje, kot DDT pripravki.

Če nam cvetožer ne dela posebnih preglavic, bomo nasad škropili z rumenimi pripravki konec marca ali prve dni aprila. V tem času dosežemo uspeh z nekoliko manjšim odmerkom rumena ali kreosana (1—1,5 %) ali rumenih olj (2 %). Koncentracijo moramo znižati tudi zaradi razvoja sadnega drevja, da ne povzročimo poškodb.

Ta način zatiranja jabolčnega cvetožerja je poceni. Z enim tretiranjem opravimo zimsko škropljenje in uničimo jabolčnega cvetožerja. Prav pa je, če uspeh škropljenja preverimo.

Proizvajalcem priporočamo tudi predpomladansko škropljenje s folidolom, to je mineralno olje z dodatkom parationa. Folidol olje bo letos pri nas prvič na trgu. Uporabljamo ga v 0,5—1 % koncentraciji v času, tik preden se razvijejo prvi lističi na drevju. Če želimo s folidolom uničiti cvetožerja, je najbolje, če ga uporabimo, ko se začno brsti napenjati. Tudi po škropljenju s folidolom preverimo uspeh.

V intenzivnih nasadih ne pozabimo na sadno pršico. Škropljenje zlasti z DDT pripravki ima pri razvoju rdečega pajka v nasadu lahko zelo neugodne posledice. V plantažah, ki jih ogroža rdeči pajek, skušajmo rešiti vprašanje cvetožerja, če je le mogoče, z rumenimi olji ali s folidol oljem. Ne pozabimo pa preveriti uspeh škropljenja.

Škodljivci v skladiščih

Črni žužek (*Calandra granaria*) je živel nekdanj v prirodi, sedaj pa je izključno skladiščni škodljivec.

Samica izleže v enem letu okrog 130 jajčec. Za en rod se računa (od jajčeca pa do odraslega hrošča) pri 23° C 38 dni, pri temperaturi 16 do 17° C pa traja razvoj do 130 dni. Žužek ne trpi prepaha, niti svetlobe, pač pa mu je potrebna za razvoj vlaga. Napada vse žitarice, makarone, plutovino itd.

Zelo česta škodljivca, ki se pojavljata v naših skladiščih sta žitni molj (*Tinea granella* L.) in koruzni molj (*Sitotroga cerealella* Ol.), ki imata približno isti biološki razvoj. Pri nas imata dve generaciji, v južnih krajih pa metulj odleže jajčeca že na klas žita. Celotni razvoj traja pri temperaturi 26 do 28° C do 3 mesece. Temperatura — 20° C pa uniči vse stadije že v kratkem času. Žitnega molja spoznamo v skladišču po zapredkih. Zaprede 30 do 40 žitnih zrn skupaj.

Se je cela vrsta skladiščnih škodljivcev, o katerih pa mogoče kdaj pozneje.

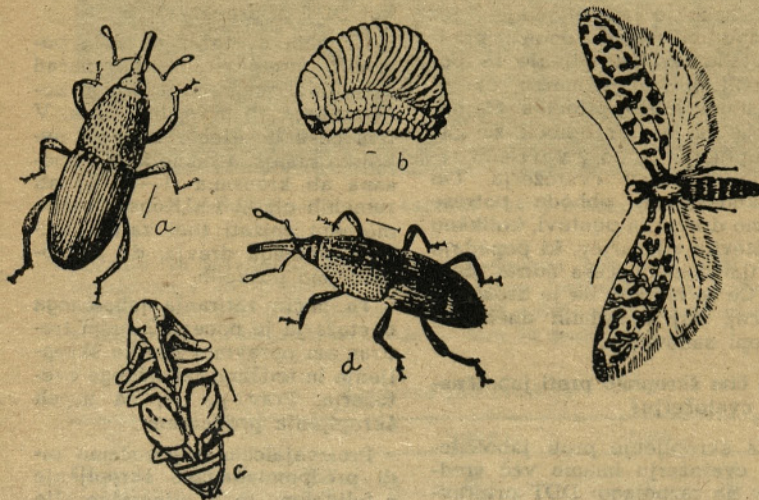
(Nadaljevanje na 8. strani)

(Nadaljevanje s 7. strani)

Da bi preprečili napad omenjenih skladiščnih škodljivcev, moramo prevzeti vse preventivne mere. Vsa skladišča je potrebno dvakrat letno razkužiti. Najbolje je to storiti, ko so prazna. Pri polnem skladišču moramo paziti, da pri razkuževanju preveč ne povečamo vlage, zato je razkuževati z nahrbtnimi molekulatorji (motalbo, KS₁).

Pri preventivnem razkuževanju uporabljamo lindanska sredstva, malathion, DDT, dieldrin itd.

Lindanska sredstva delujejo hitro in kratek čas. Teh sredstev se zadnje čase izogibamo, ker so po nekateri novejši literaturi kumulativna. LD₅₀ je pri lindanu 125. Veliko manj nevaren je malathion (LD₅₀ = 1500), je edini insekticid poleg piretrina, ki se lahko meša z žitom. V delovanju zaostaja za lindanom, pač pa dobro deluje na grinje, dočim lindan ne.

Levo: Žužek, a črni žužek, b ličinka, c buba, d rižev žužek. —
Desno: žitni molj (3,5-krat povečan).

DDT sredstva lahko uporabljamo za razkuževanje sten, pač pa moramo paziti, da se nam ne pomeša s v skladiščeni blagom. Njegov LD₅₀ je 250. Je kumulativen, zato se ga izogibamo. Z DDT-jem se človek lahko zastrupi že, če pije mleko od krave, ki je na kakršenkoli način zaužila DDT. Kumulira se v masti človeškega organizma. Na grinje ne deluje. Njegov učinek na ostale škodljivce je počasen in dolgotrajen.

Dieldrin je po delovanju sličen DDT-ju, samo da je mnogo bolj strupen (LD₅₀ = 87).

Vsa našeta sredstva uporabljamo le v praznih skladiščih, in sicer na ta način, da povečamo koncentracije 5 — 10 krat od onih, ki jih uporabljamo za zaščito rastlin na polju. Primer: pantakan E 25 uporabljamo na polju 0,4% koncentraciji, za razkuževanje sten skladišč pa v 4% koncentraciji. Če uporabljamo za razkuževanje molekulator, povečamo koncentracijo na 20%.

Razkuževanje embalaže:

Vreče so najčešči izvor okužbe skladišč. Zaželeno je, da vreče razkužimo vsaj dvakrat letno. Vreče je najenostavnejše zapražiti z lindanom ali malathionom. Namakanje vreč v raztopino sredstva je zelo učinkovito, toda neekonomično. Najbolje je embalažo zapliniti, ker plini nimajo rezidualnega delovanja.

Če so se v skladišču že pojavili škodljivci, potem moramo nastopiti s kurativnimi ukrepi. Pri kurativnem postopku zatiranja škodljivcev pridejo v poštev od sredstev samo plini in fostoxin tablete.

Plini, kot so: metilbromid (CH₃Br), cianvodik (HCN), etilen oksid (CH₂)₂O in ogljikov žveplenc (CS₂) so zelo strupeni in zato tudi zelo učinkoviti. Njihova slaba stran je, da morajo biti pri uporabi skladišča hermetično zaprta.

Vse češče se uporablja za razkuževanje fostoxin. Je v obliki tablet, aktivna substanca pa je fosforov vodik. Z njim je zelo enostavno ravnati, ker je v obliki tablet. Dobra stran fostoxina je tudi, da ni potrebno skladišča pri razkuževanju hermetično zapreti. Enakomerno se porazdeli po prostoru in ima veliko prodorno moč. (1,8 m na oše strani).

Tretiranje s fostoxinom je različno. Če imamo žito v rinfuzi in je sloj visok do 2 m, potem damo 8 do 10 tablet na tono žita. Pri razkuževanju žita v silosih pa zadostujejo 3 do 5 tablet na tono. Za razkuževanje žita v vrečah moramo povečati porabo na 20 do 25 tablet na tono in vreče pokriti s cerado.

Učinek je odvisen od temperature, vlage in časa postopka. Čim višja je temperatura in vlaga, tem hitrejši je učinek.

Čas postopka je:

pri temperaturi 20° C	3 dni
pri temperaturi 16° C	4 dni
pri temperaturi 14° C	5 dni

Ko je postopek končan, skladišče dobro prezračimo.

Do časa, ko se prične iz tablet razvijati fosforov vodik (1,5 do 2 uri) lahko en delavec tretira 30 do 60 ton žita. Predno se prične razvijati fosforov vodik, morajo delavci zapustiti skladišča, kajti 1 ppm v zraku že lahko povzroči zastrupitev, 8 ppm pa povzroči smrt.

Fostoxin odlično deluje na črnega žužka.

Razkuževanje skladišč ni enostavno, zato je bolje, da se pred razkuževanjem temeljito posvetujete s strokovnjakom.

Satler Franc

Prevetravanje - dosuševanje sena z ventilatorjem

Do sedaj je najbolj običajen način sušenja sena sušenje na tleh. Na ta način se posušijo velike količine sena, ki je nato osnovna krma živini v zimskih dneh. Zelo važno je, kakšno osnovno krmo imamo, koliko takih hranilnih snovi ima ta krma, ki jih živali izrabijo za proizvodnjo. Vse to zavisi od načina spravlila.

Sušenje sena na tleh je že ob lepem vremenu najslabši način sušenja (konzerviranja) krme. Pri tem načinu spravlila krme so lahko izgube hranilnih snovi 35—45%. Na sušilih lahko pridelamo seno, ki je zgubilo manj hranilnih snovi, le okoli 20—30%. Izgube hranilnih snovi pri še bolj naprednem načinu spravlila sena, to je pri sušenju s prevetrovanjem s pomočjo ventilatorja, so še manjše in se gibljejo med 15—20%. To je način sušenja konzerviranja) krme, ki je zelo blizu — z ozirom na izgubo hranilnih snovi — najboljшему načinu siliranja.

Med izgubami pri sušenju sena na tleh se drobijo najdrobnejši rastlinski delčki, ki so bogati na hranilnih snoveh. Na tleh sušeno seno se začne drobiti že pri 30—40% vlagi. Pri tej vlagi s sušenjem sena na tleh prenehamo in seno spravimo na napravo za ventiliranje — dosuševanje.

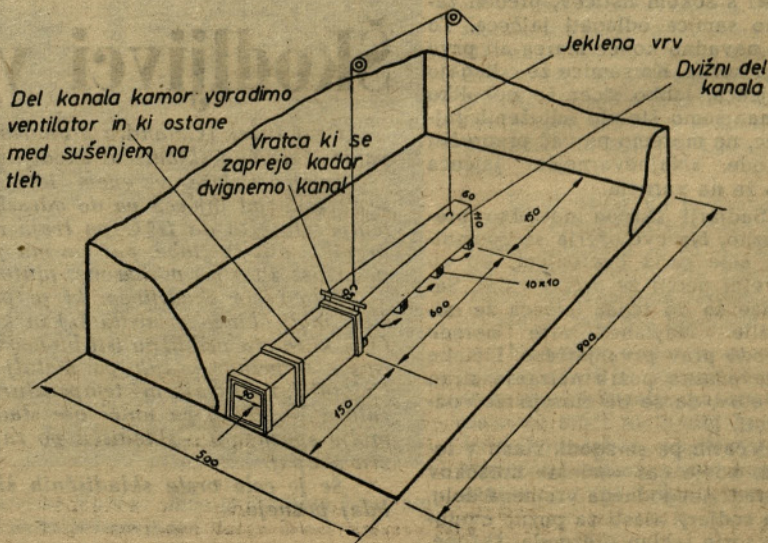
Ventilacijska naprava za dosuševanje sena nam omogoča, da seno

mного prej spravimo s travnika. Na travniku je namreč seno izpostavljeno slabemu vremenu, drobljenju, izpiranju in neugodnemu vplivu

sončnih žarkov. Sončni žarki vplivajo na količino karotina in s tem seveda na količine A vitamina.

Ventilacijska naprava je sestavljene

NAPRAVA ZA DOSUŠEVANJE SENA (Vse mere so v cm) Skica št. 1.

na iz ventilatorja, centralnega kanala in iz rešetk. Lahko je sestavljena tudi samo iz ventilatorja in centralnega kanala. Prva oblika, ki jo navajamo, je prikazana v prerezu na skici št. 3, druga na skici št. 1. V obeh primerih je ventilator vgrajen v poseben del centralnega kanala. Srce naprave je ventilator, ki povzroča močan pretok zraka skozi uvelo krmo. Z njim odhaja iz sena voda v obliki hlapov. Vsak kubični meter zraka vzame s sabo samo 2 g vode. To nam pove, da morajo potiskati ventilatorji za dosuševanje sena velike količine zraka, če hočemo uspešno sušiti. Zrak prodira iz centralnega kanala in izpod rešetk, na katerih je naloženo seno. Če hočemo uspešno sušiti, moramo imeti ventilator, ki da vsako uro na en kvadratni meter okrog 360 kubičnih metrov zraka. Prej odstranimo vodo iz krme, uspešnejše je sušenje. Najčešče ima zelena krma 85% vode. V senu pa je lahko največ 20% vode. Odstraniti je torej treba velike količine vode. Za 100 kg sena z 20% vode moramo nakositi okrog 535 kg zelene trave. To se pravi, da mora shlapeti 435 kg vode. Ali: 100 kg zelene trave nam da 18,7 kg sena, shlapeti pa mora pri tem 81,3 kg vode.

Omenili smo že, da nalagamo na dosuševalno napravo seno z največ 40% vlage. Takšna krma je različno

vlage (vode) od 85 % na 40 % zgubila na prostem, na soncu, kjer smo je obračali.

Za vsakih 1000 kg nasušenega sena s 40 % vlage mora na ventilacijski napravi izhlapati 330 kg vode, da dosežemo 20 % valge. Če nam odnese vsak kub. meter zraka 2 g vode, mora ventilator teči za 1000 kg sena skoraj 8 ur, če ima kapaciteto 21.000 kubičnih metrov zraka na uro; torej odnese v eni uri 42 kg vode. Seveda lahko sušimo samo, če nam je zračna vlaga naklonjena. Kadar je relativna zračna vlaga 85 % (zmerimo z vlagomerom), lahko posušimo seno do 35 % vlage. Kadar je zračna vlaga največ 70 %, pa lahko posušimo seno do 20 % vlage. Kadar je vlaga v zraku višja od navedene ne smemo spustiti ventilatorja v tek, ker bi zrak krmo na rešetkah navlažil. Kadar je lepo vreme s soncem, lahko teče ventilator od 10. ure dopoldne pa do sončnega zahoda.

Prvi dan, ko naložimo seno, moramo ventilator takoj vključiti, da si zrak najde pot skozi seno, dokler se še ni zaradi lastne teže stisnilo. Takrat naj teče ventilator najmanj 1 uro. Nalaganje sena na rešetke lahko mehaniziramo s puhalnikom

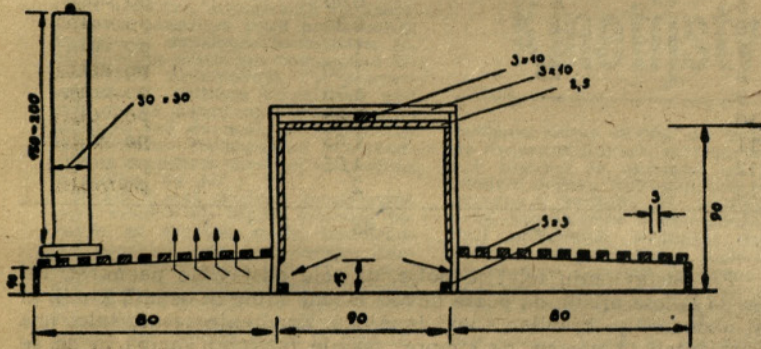
Priločnih termometrov nalašč za temperature v senenih kupih pri nas ni naprodaj. Pomagamo si lahko z ošiljeno aluminijasto cevjo, dolgo 1,5–2 m, katero lahko zapičimo povsod v kup sena. V to cev spustimo na vrh ali žico privezan termometer, ki nam kaže lahko samo na 1 stopinjo Celzija točne odčitke. Termometer je pri dosuševanju sena važnejša naprava kot vlagomer. Z vlagomerom (higrometrom) za določanje vlažnosti zraka zmerimo zjutraj in zvečer vlažnost zraka in na osnovi odčitanih števil vidimo, ali lahko ventilator zaženemo (zjutraj), ali če hočemo ventilator že ustaviti (zvečer). Lahko merimo tudi vlago na vstopu in na izstopu iz kupa. Razlika pove, če se še suši. S termometerom določimo posredno tudi suhost sena. Kadar se nam zdi, da je seno že suho, ustavimo ventilator in čez nekaj časa (najbolje preko noči) zmerimo temperaturo v kupu sena. Kadar je ta okrog 20 stopinj Celzija je seno suho. Suhost lahko ugotovjamo tudi z odvzemom vzorca iz globine kupa z roko. Lahko tudi poženemo ventilator in na vrhu kupa s pomočjo vor-

zemo na dveh mestih na jekleno vrh. Ta kanal, ki visi na dveh jeklenih vrveh, je zračno-tesno zaprt na koncu, ki je nasproti ventilatorja.

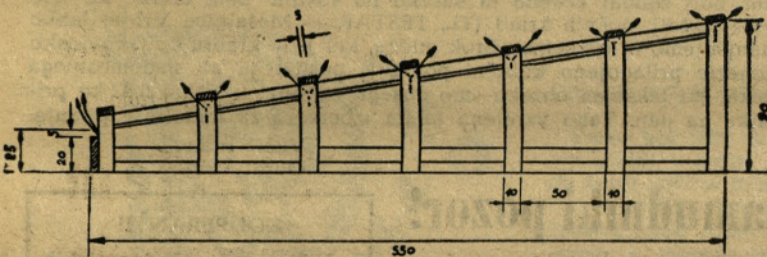
Prav tako moramo zapreti z vratci oziroma loputo dvigni kanal na sprednjem mestu, kjer je širok 95 cm. Kadar smo naložili seno do vrha obeh kanalov, dvignemo čez nakazane škrpice dvigni kanal, obenem pa zapremo loputo oziroma vratica, o katerih smo malo prej govorili. Na kanal, v katerem je vgrajen ventilator, naložimo seno. Z na-

ve, jih moramo med sabo ločiti, kajti vlažen zrak, ki izstopa ob straneh kupa, hoče imeti svojo pot. Kadar bi bila dva sosednja kupa tesno eden poleg drugega, bi že suhi sedni kup oviral pot zračnemu toku. Dobro je, če si napravimo sušilne bokse, ki so lahko iz priločnega materiala. Ali so to krajniki, letve ali žično pletivo. Za več sušilnih boksov lahko uporabljamo isti ventilator. Kadar je seno v enem boksuh, prestavimo ventilator v sosedni boks. Če imamo en ventilator, lahko v naših razmerah kosimo vsake 2–3 dni, odvisno od vremena, predvsem pa od temperature zraka. Kadar se odločimo za ventiliranje, poskusimo na vsak način vgraditi ventilator na južno stran in okrog 1 m nad zemljo. Pred ventilatorjem ne sme biti mokrih površin ali gnojišča. Možno je vgraditi ventilator tudi na jugo-zahodno stran, se pa čas sušenja na ta način malo skrajša.

Ing. Boris Skalin

Skica 3 — Ventilacijska naprava v prerezu

Skica 3a — Centralni kanal od strani

ali pa nalagamo ročno. VAŽNO JE, DA SENA NE POHODIMO. Kjer je seno stlačeno, zrak ne najde poti skozi in obide tisto mesto. Posledica je plesnivo gnezdo. Pri sistemu z dvignim koritom (skica št. 1) lahko stojimo na dvignem koritu in poravnamo z vilami ali grabljami nametano seno, dočim pri sistemu z rešetkami (skica 3), hoja po centralnem kanalu ni mogoča in si moramo pomagati drugače. Najlažje bo s puhalnikom za seno.

Seno nalagamo na ventilacijsko napravo večkrat v plasteh ali »šaržah« kakor pravimo. Prvič lahko naložimo okrog 2 m visoko. Naslednje šarže pa naj bodo okrog 1,5 m visoke. Kadar ventilator ne dela, se lahko naložena krma zaradi vlage, ki jo še vsebuje, segreje. Paziti moramo, da temperatura ne preseže 40–45 stopinj Celzija, kajti pri večjih temperaturah se zmanjša prebavljivost hranilnih snovi in smo izgubili tisto, zaradi česar sušimo pod streho z ventilatorjem.

Na segrevanje krme moramo posebno paziti, če je slabo vreme in je zračna vlaga visoka. V tem primeru moramo s termometerom kontrolirati temperaturo in ko doseže omenjeno višino, zaženemo ventilator in ga pustimo teči pol ure.

nja ugotovimo toploto in vodne hla-pe.

Po podatkih literature porabimo za 100 kg suhega sena, če smo ga posušili od 40 % na 20 %, okrog 3 kWh električnega toka.

Stroški

1. Naprava, ki je prikazana na skici št. 1

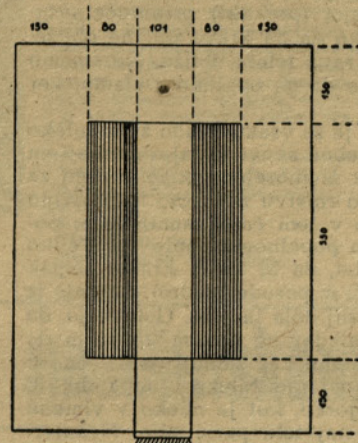
— ventilator »Klima« Celje	260.000	S. din
— leseni deli 0,6 m ³	30.000	
— ostali stroški	20.000	
	310.000	

2. Naprava, ki je prikazana na skicah št. 3 in 5

— ventilator »Klima« Celje	260.000	S. din
— leseni deli 0,6 m ³	30.000	
— ostali stroški	30.000	
	320.000	

Važno je, da napravimo centralni kanal zelo natančno. Vsi stiki morajo biti zatesnjeni, da zrak ne uhaja. Če ne delamo žlebastih stikov, moramo notranjost centralnega kanala obložiti s strešno lepenco ali s kakšno podobno snovjo.

Naprava, ki jo prikazuje skica št. 1, je iz dveh delov. V del, ki je dolg 150 cm, vgradimo ventilator. Drugi del, ki je dolg 600 cm, prive-

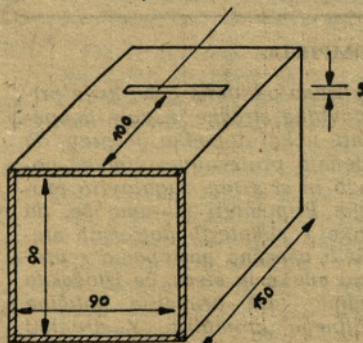
Skica št. 5 — Tloris sušilnega prostora

laganjem se višina sena v seniku dviga, zaradi tega moramo tudi dvigni kanal venomer dvigati tako, da se vidi zgornja površina, na kateri lahko stojimo. Z dviganjem pušča dvigni kanal za sabo v seniku špranje. Zvečer, ko prenehamo s prevetrovanjem, moramo jekleno vrh popustiti, da ne bi dvigni kanal obvisel čez zaradi sesedanja sena v zraku.

Na spodnjem delu, kjer leži dvigni kanal na lesenih podstavkih 10 krat 10 cm, je seveda odprt, da ima zrak odprto pot. Druga sušilna naprava, ki je prikazana na skici št. 3, ostane vedno na tleh razen čepov, ki so vidni na prerezu naprave (skica št. 3). Te čepa napravimo, kadar naložimo seno više od 2 metra naloženega sena. Taki čepi naj bodo iz lesa. Na dnu, kjer sedejo na rešetko, morajo biti pokriti, na vrhu pa naj imajo primerno ročko, za katero jih vlečemo, kadar naložimo prvo šaržo. Okrog čepa moramo seno, takrat, ko ga dvignemo, potlačiti. Takšnih čepov pripravimo šest.

Z ozirom na praktičnost pri delu bo verjetno bolj uporabna naprava, prikazana na skici št. 1. Pri tej napravi lahko s puhalnikom nametano seno lepo poravnamo, če stojimo na dvignem kanalu. Kadar imamo tako velik prostor, da lahko napravimo vzporedno dve ali tri sušilne napra-

Odprtina za zrak

Podaljšek glavnega kanala, kjer je pritrjen ventilator. Na stiku z glavnim kanalom naj bo jadrovina

Pridelovanje krompirja v kooperaciji

(Nadaljevanje s 4. strani)

Kljub letošnjim težavam s semenskim krompirjem, ker ga primankuje, je Kmetijskemu kombinatu uspelo dobiti 130 ton semenskega krompirja sort: Cvetnik, Bintje, Igor in Dobrin in je kooperantom na razpolago na obratih kombinata. Cena semenskega krompirja je 160 din za kg. Pogodbe bomo sklepali za jedilni krompir navedenih sort.

Kooperacijska proizvodnja krompirja je zadnja leta upadala. V letu 1964 je bilo oddanega 488 ton, v letu 1965 pa že samo 331 ton krompirja. Vzrok je iskati v slabih letinah in neurejenih razmerah na trgu. Obveze podjetja so bile krite s proizvodnjo krompirja v lastni proizvodnji kombinata, ki je dala lani na trg 1000 ton krompirja, v letošnjem letu pa predvideva proizvodnjo 1350 ton krompirja za trg. Večanje proizvodnje v lastni proizvodnji kombinata ne pomeni zamenjarjanja proizvodnje krompirja v kooperacijski proizvodnji. Nasprotno, tudi tu moramo storiti vse, da se proizvodnja poveča in najti za njo najugodnejše tržišče.

Predvidevamo, da se bodo cene jedilnemu krompirju v letošnjem letu umirile, ker država intervenira z uvozom.

Po predlogu, ki bo predložen organom upravljanja v odločitev, bi Kmetijski kombinat plačeval kooperantom jedilni krompir po njegovi prodajni ceni, zmanjšani za stroške kombinata. Prodajna cena krompirja se računa franko skladišče obrata ali v nekaterih primerih najbližje železniške postaje. Stroški kombinata: transportni stroški, stroški plačilnega prometa, obresti od vložnih sredstev in stroški strokovne službe znašajo 10 odstotkov prodajne cene kombinata.

(Nadaljevanje na 10. strani)

IZBIRA USTREZNIH TELET ZA PITANJE

Na dosego čim lepših rezultatov pri pitanju goveda vpliva v veliki meri nega in krmljenje krave — matere. Zato se začne skrb za teleta že v času brejosti krave. Vzreja sesnih telet je najvažnejše razdobje vzreje mladih živali. Pri porodu se pretrga njegova zveza z materjo, mladič ne dobi več krvi in redilnih sokov od krave. Predvsem je važno, da je tele pravilno krmljeno in da živi v dobrih in zdravih okoliščinah. Nekateri živinorejci (praktiki) priporočajo takojšnjo odstranitev rojenega teleta, tako da ga krava miti ne obliže, vendar je za naše razmere bolje, da krava teleta obliže. Ne smemo pa ga posipati s soljo, temveč je bolje da ga osušimo s slamo, ker s tem poživimo krvni obtok.

Najbolj primerna in naravna hrana je za vsako mlado žival mleko lastne matere. Mleko vsebuje vse potrebne snovi v najprimernejšem razmerju. Prav zaradi tega mora dober živinorejec vedno skrbeti za to, da se mladič, zlasti v prvih dneh po rojstvu zadostno in pravilno krmi. Vedeti moramo, da tega, kar je v tem času zamujenega, pozneje ni mogoče miti z najboljšo hrano popolnoma popraviti. Veliko je gospodarjev, ki ne puste svojih telet, da bi sesali krave, ampak jih napajajo s posebnimi napajalniki ali iz posode (vedro). Sesanje iz vimena je bolj naravno in povzroča manj dela in jeze. Gotovo je, da teliček posebno pod dobro molznico nikdar ne posesa vsega in da ostane vedno vsaj nekaj mleka v vimenu, kar zmanjšuje mlečnost. Farmska vzreja pozna v glavnem le napajanje. Mleko v napajalnikih ali v posodi mora biti približno tako gorko, kot je mleko v vimenu (35° C). Nastopi tudi vprašanje, kdaj naj tele prvič pije. Nekateri praktiki priporočajo napajanje po 6—8 ur in celo po 24 urah po porodu, ko se je krava že otrepila. Drugi pa priporočajo napajanje ali sesanje teleta že pol ure po telitvi, takoj ko je tele za to sposobno. Iz prakse lahko priporočam drugi (mlezivo kolostrum), saj je prvo mleko bogato s hranilnimi snovmi, nudninami in vitamini (A in D) in vsebuje še druge snovi, ki dajejo telesu večjo odpornost in ga zaščitijo pred boleznimi (zlasti globulin).

Za rejo odberemo teleta, ki so sposobna in ki ne kažejo dednih napak (izločanje iz plemenske vzreje). Tudi telesne oblike morajo ustrezati, zato naj bodo širokega, dolgega in globokega trupa. Tako odbrana teleta za pitanje opazujemo med mlečno dobo, kako prirastajo, kar ugotovljamo z obveznim vsaj 1 krat mesečnim tehtanjem. Živali, ki slabo prirastajo, izločimo že po prvih mesecih pitanja, da si tako prihranimo poznejše stroške ali izgubo. Povprečni dnevni prirastek v prvih 4 mesecih mora biti okrog 80 dkg.

Načini vzreje telet:

1. Pitanje s polnim mlekom traja 2—3 mesece in v glavnem temelji na obilnem krmljenju z mlekom. Po 14 dneh dobi tele po 10 litrov mleka, ta količina se postopoma povečuje in tako pri starosti dveh mesecev doseže 14—16 l mleka dnevno. V celoti porabimo okrog 750 l mleka; za 1 kg prirastka je torej potrebno 11 kg mleka. Takšno pitanje je možno samo tam, kjer zaradi oddaljenosti tržišča ne bi mogli prodajati mleka po primerni ceni. Pri sedanjih cenah mleka in mesa je to drag nerentabilen način pitanja.

2. Pitanje s polnim in posnetim mlekom je cenejše, traja do 13. tedna starosti, dnevni prirast je nekoliko manjši (85 dkg). Skupna poraba mleka znaša okrog 700 litrov. Posneto mleko pričenemo dajati po 14 dneh, nato v tretjem tednu zamenjamo vsak dan 1 liter polnega mleka z 1 litrom posnetega. V kolikor teleta z mlekom ne dobijo 8 litrov tekočine, jih je treba že po enem mesecu dodatno napajati z mlečno vodo. Zelo važno opozorilo pri vzreji s posnetim mlekom je, da obvezno dodajamo vitamina A in D3, ker ju tako mleko ne vsebuje.

PRIDELOVANJE JEDILNEGA KROMPIRJA

(Nadaljevanje z 9. strani)

Kombinatu je uspelo, da je prodal večje količine jedilnega krompirja po dnevnih tržnih cenah v času prodaje, vendar po minimalni prodajni ceni 70 din za kg. Tako bi lahko kooperantom v pogodbah garantirali minimalno odkupno ceno 63 din za kg, če pa bo dosežena povprečno višja prodajna cena npr. 80 din, bi kooperant dobil za kg krompirja 72 din. Mislimo, da je tako formiranje odkupne cene najbolj čisto in pošteno, ker že minimalna ga-

rantirana odkupna cena krije pridelovalne stroške in daje kooperantu nekaj dohodka, je prav, da sklenejo proizvajalci čimveč pogodb in si s tem zagotovijo prodajo. Pripomniti moramo še, da lahko v nekaterih potrošnih središčih uspešno nastopamo s prodajo mleka in mesa, če istočasno nudimo tudi primerne količine jedilnega krompirja. Z drugimi besedami: večja proizvodnja krompirja nam bo omogočila tudi reden odkup mleka in govedi.

Plaskan Vlado

3. Danes se na večjih obratih, kjer je vzrejališče in večja koncentracija telet, vrši krmljenje s polnim mlekom in nadomestkom za mleko ali laktanom. Glavne sestavine laktana so: posneto mleko v prahu, glukoza, lecitin, globulin, premiks, ki vsebuje mikroelemente, vitamine in druge važne snovi. Že po desetih dneh izvedemo prehod na nadomestek mleka tako, da vsak dan zamenjamo 2 kg mleka z 2 litroma razredčenega laktana. En kilogram laktana dobro zmešamo z 1 litrom tople vode, nato dolijemo še 9 litrov tople vode (50—60° C). Pri tem opozorjam, da moramo mešanico dobro premešati, (ne smejo ostati grudice), za kar uporabljamo primerni pribor: metlico ali kaj podobnega.

Priporočamo naslednjo tabelo:

Starost v tednih	Laktan v litrih	Starter v kg	Seno kg
2	4,5	0,15	0,10
3	5	0,25	0,10
4	6	0,40	po volji
5	5	0,60	po volji
6	4	0,80	po volji
7	3	1	po volji
8	1,5	1,50	po volji
9	—	1,70	po volji
10	—	1,80	po volji
11	—	1,85	po volji
12	—	1,95	po volji
13	—	2	po volji
	32,90	85	

Pri odstavljanju telet je bolje, da tele odstavimo naenkrat. Pri tem ga lakota prisili, da požre dovolj močne krme in ostalih krmil, ki naj nadomestijo hranilne snovi iz mleka. Krmljenje sesnih telet ima v prvi vrsti ta namen, da čimprej razvije funkcijo vampa in da se pospeši razvoj bakterij v vampu, ki ustvarjajo vitamine A in B. Zato naj bo pravilo: teletu pokladati seno že v 2. tednu starosti v malih obrokih. Seno mora biti najkvalitetnejše z mnogo listja in malo vlaknine, bolj zgodaj košeno in sušeno na sušilih. Sele takrat, ko tele požre dovolj močnih krmil (TL, TESTAR — Mešalnica Vrbje) lahko zmanjšujemo in uklinemo obrok mleka, ker je v krmilu beljakovinsko razmerje prilagojeno količini polnega, posnetega ali nadomestnega mleka. Pri takšnem obroku smo dosegli na obratu Vrbje 0,82 kg prirastka na dan. Tako vzrejena teleta izberemo za nadaljnje pitanje.

Vožič Franc
Obrat Vrbje

Zamudniki pozor!

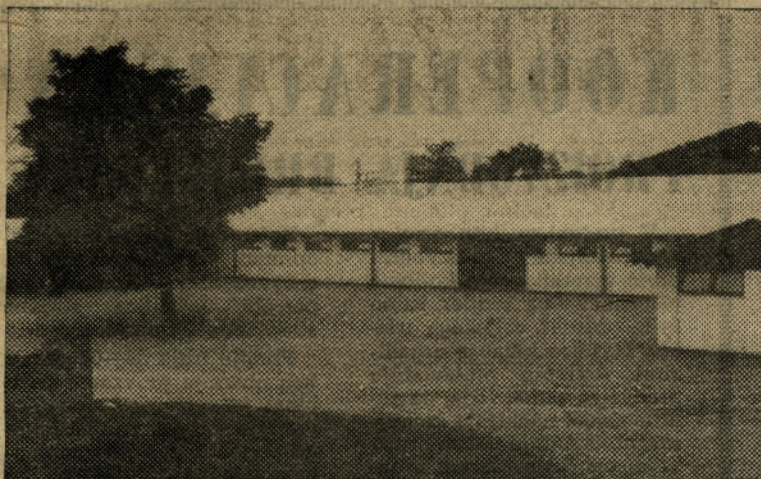

Hmeljni hrošč se zabubi nizko v trti. Zadnji čas je, da požgete hmeljevine in tako vsaj delno preprečite sadeže pred propadom. V hmeljiščih je hmeljni hrošč najstarejši škodljivec, kateremu ne moremo tudi s sodobnimi sredstvi čisto do živega.

KOOPERANTI!

Višje cene živinorejskih proizvodov so v zadnjem času precej dvignile vlaganja kmetov v živinorejsko proizvodnjo. Plemensko živino, kosilnice in reprodukcijski material nabavlja kombinat. Preureditve in novogradnje hlevov so večinoma narejene po načrtih, ki ne upoštevajo izsledkov znanosti in kakšni morajo biti tudi hlevi, da se v njih živina čim bolj počuti in daje tudi tem višjo proizvodnjo in da je delo čimbolj olajšano. Naš list objavlja načrte in skice za ureditev hleva, vendar še kljub temu precej kmetov gradi na strokovno neustrezen način.

Pozivamo kooperante, ki bodo gradili kakršen koli kmetijski objekt, da se posvetujejo o gradnji s strokovno službo kombinata. Nasveti in načrti so brezplačni. GS

Moderen hlev »Frederikshof« za 60 krav molznic

Nedvomno je kmetijstvo na Danskem med prvimi na svetu tako po svoji ureditvi, organizaciji in specifičnosti, kakor po svoji proizvodnji. Posebnost danskega kmetijstva je, da je skoro izključno namenjeno živinorejski proizvodnji. Če ponovimo, da da njihovo kmetijstvo nad 80 % vsega narodnega dohodka, ne moremo več dvomiti, da je kmetijska oziroma živinorejska proizvodnja na Danskem izredno intenzivna in velika. Pa je!

Zaradi dokaj severne zemljepisne lege, vendar ob toplih morskih tokovih, ki oblivajo otoke, ima Danska posebne podnebne pogoje. Značilne so razmeroma mile, toda mokre zime, zgodnje pomladi, deževna in vetrovna poletja ter lepe jeseni. Vegetacijska doba je sicer dolga, vendar brez veliko sonca in toplote. Zaradi tega ne uspevajo industrijske

rastline, sadno drevje ali trta, niti ne dozoreva koruza, celo pridelovanje pšenice je omejeno na južne predele dežele. Zelo uspešno je pridelovanje krmnih žit, ječmena in ovs, krmne pese in krompirja, najbolj pa ustreza podnebje danskih otokov travnemu svetu. Ruša zeleni od zgodnje pomladi do pozne jeseni. Tako so klimatski pogoji zahtevali, da se je Dansko kmetijstvo že davno usmerilo v živinorejo. Velika proizvodnja krme je omogočila ne samo razvoj govedoreje, ampak v

enaki meri tudi prašičereje. Ravni ne in blaga valovitost zemlje so dovoljevale, da so 75 % obdelovalnih površin njive, ki so vir krme za svinje, intenzivno izkoriščanje travnatega sveta, pa je temelj v prehrani goveda. Samo v takih optimalnih pogojih so lahko Danci vzgojili slavno DANSKO SVINJO in izredno mlečno RDEČE DANSKO GOVEDO.

Krivicu bi storili danskemu kmetu in strokovnjaku, če bi ta razvoj kmetijstva pripisovali samo ugodnim podnebnim razmeram. Stoletno načrtno in strokovno delo ter pridnost danskega kmeta ni težko najti na kmetijah, gospodarskih poslopijih, v umnem gospodarjenju in njihovem standardu. Prej slabo kot dobro zemljo si je danski kmet pokoril in izkoristil. Arondiral je površine, komasiral kulture, da je s stroji lahko zamenjal roke. Na drugi

turo poljskih kultur in njihovo glibanje od 1962 do 1964 leta.

Ugotovimo, da so površine pod krušnimi žiti v hitrem upadanju, 1964 leta samo še dobrih 9 %, medtem ko se površine pod krmnimi žiti še nadalje povečujejo, v letu 1964 že skoro 60 % vseh njiv. Krompir ima skromno mesto, čeprav so Danci poznani pridelovalci in jedci krompirja. Presenečajo nas velike površine krmne pese v čistem, celotnem posevku. Ko pa vzemo, da sestavlja krmna pesa eno tretjino letne krmne bilance za krave molznice, so površine s 14 % njiv pod krmno peso razumljive. Sladkorna pesa si utira pot bolj kot krmna rastlina ne pa kot industrijska.

Pričakovali smo večje površine pod deteljinaми. Samo 8 % je ornice. Kmetje navajajo zato več razlogov:

	1962	1963	1964
Krušna žita (pšenica, rž)	328	251	221
Krmna žita (ječmen, oves)	1223	1327	1353
Krompir	62	64	54
Krmna pesa	365	331	320
Sladkorna pesa	42	69	84
Deteljine in mešanice	226	152	170

Kmetijstvo na Danskem

strani jim še država z ustrezno davčno politiko podpira modernizacijo proizvodnje in garantira odkup vseh proizvodov.

Zdaj pa pogljamo, na kolikih površinah gospodarji danski kmet in koliko proizvaja: Skupno je v letu 1964 razpolagala Danska z okrog 2,930.000 ha obdelovalne zemlje, vključno s pašniki. Omenili smo že, da je od površin 75 % njiv in samo 25 % travnatega sveta (pri nas je travnikov in pašnikov 65 %). Ker je zelo različna od naše, navedimo struk-

lucerna zaradi nizke letne temperature ne da zadovoljivih pridelkov; vlažna in deževna poletja otežujejo sušenje in spravilo, posebno pri tako skromni delovni sili na kmetijah. Zato vključujejo v njivski kolobar predvsem razne travno-deteljine mešanice, ki jih delno posušijo, silirajo ali popesejo.

Glavni vir osnovne krme za rejo govedi je travnati svet. Čeprav je površin pod rušo le 728.000 ha ali 25 % vseh kmetijskih obdelovalnih površin, odigrava ruša v prehrani govedi odločilno vlogo. Travnikov, kot jih imamo pri nas, na Danskem skoraj ni. Travnate površine izkoriščajo kot intenzivne čredinske pašnike. Ker viške pridelka kosijo, sušijo ali silirajo, lahko govorimo

(Nadaljevanje na 12. strani)

3

DRUGO POGlavJE

Tačas, leta 1810, so Francozi vladali v Iliriji, slovenski zemlji. Dali so ji bili, združeni z delom Hrvaške in Dalmacije, ime Ilirija, kakor berno v spomnih maršala Marmonta, »kot spomin velikega imena v starem veku. Napoleon I. je bil v tej deželi, katere strateško vrednost za strahovanje Avstrije je takoj spoznal, postavil enega svojih najbolj talentiranih generalov za vladarja, ravno imenovanega maršala MARMONTA. Ta je imel z nastopom generalnega guvernerja vse pravice podkraljeve.

temveč je puščal, kolikor se je dalo, domače že utrjene navade in šege, »kajti nič ni ljudem bolj neprijetno nego svoje navade brez potrebe spreminjati,« piše v svojih spominih. Tudi javne blagosti naroda ni iz vida puščal in je skrbel zlasti za to, da bi se javna varnost zopet povrnila.

To pa nikakor ni bilo lahko delo. Če se mora priznati, da se je za vladanja Francozov na Kranjskem v tem oziru mnogo storilo in dosti zboljšalo, se je, bilo zahvaliti le čudoviti organizatorični

zmožnosti, ki jih je vojak genialnega francoskega naroda v vseh rečeh pokazoval v krajih, ki jih je zasedel.

Že pod prejšnjo avstrijsko vlado se je bila skrb za življenje in imetje podložnikov močno zamenjala. To ni veljalo le o Kranjskem, nego sploh o Avstriji in srednji Evropi. Država je imela vedno vnanje vojske, bila je v vednih zadregah, morala je obratiti vse sile na svojo obrambo pred vnanjimi sovražniki. Tako se je malo mogla brigati za brambo proti notranjim protivnikom javnega reda. Vojakov je bilo, primerno z današnjim časom, malo in težko jih je bilo dobivati iz ljudstva. In kar jih je bilo, so se rabili zunaj doma na mejah.

Na Kranjskem so se tačas naredili pri prehodu javne oblasti iz roke ene države v roke druge novi neredi. Avstriji zvesti ali morda le odlikovani željni uradniki so bili dali po mnogih krajih kmetom orožje in jih naščuvali zoper Francoze, zmagonosno v deželo prihajajoče. Ubogi, v orožju neučeni kmetje, to se ve, da niso nikjer ničesar opravili proti redni zmagovalni vojski. Mnogokje so videli, da je njih podpihovalec, uradnik, o pravem času pete odnesel, in vprašali so se: kak razlog imamo mi dati se streljati? Videč, da pametnega

vzroka ni, so se večidel razšli. Kateri so pa sovražnika počakali, ti so se razpelnili vsaj potlej, ko so videli, da vojak vse drugače strelja kakor neuki nerodneži.

Ali orožje je bilo med ljudi prišlo. Tisti, ki so se imeli zaradi upora novih francoskih gospodarjev bati, so bežali v gozde in gore in od tam delali nemire. Kasneje, ko so Francozi za svojo vojsko nabirali novincev, so tudi ti radi bežali v gozde in pomnožili število ljudi, ki so morali živeti od sile in ropa. Tako so bile ceste po Kranjskem nevarne. Zlasti mnogo francoskih uradnikov je bilo oropanih in ubitih, a tudi domačim drhal ni prizanašala. Vlada pa vsemu temu ni bila kos.

Občine so poleg vseh teh novih klatežev imele svoje velike križe tudi s stanimi, od nekdanj neiztrebljenimi četami zlih ljudi, ki so brez dela hoteli živeti na tuje stroške in niso ločili kaj je moje in kaj je tvoje.

Med temi je bila slovita zlasti po Gorenjskem, pa tudi po vsem drugem Kranjskem in v Istri razširjena tatinsko-roparska skrivna zadruga rokovnjačev, ki so bili od nekdanj grozna šiba kmetu in gospodu. A v teh nemirnih časih tuje invazije je bila njih predrznost priklopela do neznosnega viška.

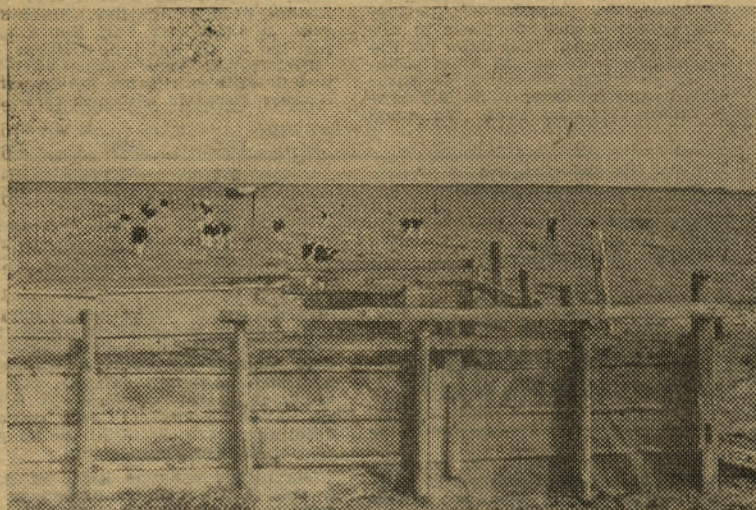
Organiziral je Ilirijo jako marljivo, ker je vedel, da je ta »pred dunajska vrata porinjena straža«. Tako je namreč sam Napoleon I. našo domovino imenoval. Zato je hotel iz nje narediti od francoskega carstva in od Italije nekoliko neodvisno deželo, posebej upravljano, po zgledu nekdanjih francoskih mark srednjega veka. Pri uredbi dežele je imel Marmont pred očmi najbolj vojaške ozire. Jako državniško o tem piše sam, da pri vsej organizaciji ni delal po kakem tujem vzoru,

KMETIJSTVO NA DANSKEM

(Nadaljevanje z 11. strani)

o pašno-košnem načinu gospodarjenja. Pašniki za krave, ki so v prvi liniji za gospodarskim poslopjem, so vključeni v njivski kolobar. Praktično so nadaljevanje umetnih travnikov, zasejanih na pregnojnih njivah. Zato je ruša teh pašnikov tako gosta in kvalitetna, da vzdrži pašo noč in dan od aprila do oktobra. Kako ugodni so klimatski pogoji za

tom v najem za pašo plemenske živine. Čeprav gnojni samo s 700 kg mešanih umetnih gnojil letno, se povprečno prepase na 1 ha 3 odrasle telice v pašni sezoni. Telice ostanejo na paši preko celega leta, k paši dobivajo samo potrebne rudninske snovi. Vse telice so bile v oktobru v izredni reji in kondiciji. Res, v pašnikih imajo danski kmetje največje bogastvo.

Pašniki ob Kattegatu, ki jih je država meliorirala in jih kmetje koristijo za pašo plemenskih telic

travnati svet vidimo na melioriranih šotnih površinah ob Kattegatu na vzhodni obali polotoka Yylland. Država je meliorirala in uredila na tisoče ha pašnikov, ki jih nudi kme-

Tako smo na kratko pregledali vire in posebnosti proizvodnje krme. In koliko redijo govedi na vseh teh površinah? Kar navedimo nekaj podatkov:

	v 1000 glavah					
	biki	voli	krave	telice	teleta	skupaj
1940	64	77	1.619	645	874	3.279
1950	36	38	1.577	636	766	3.053
1960	36	55	1.436	740	1.127	3.394
1961	78	55	1.493	768	1.199	3.593
1962	84	76	1.463	773	1.108	3.504
1963	43	83	1.408	726	1.083	3.343
1964	35	66	1.370	723	1.082	3.276

V 1964. letu so redili na 1 ha površine, njiv in pašnikov 1,15 govedi. Ne bi bilo veliko, če ne bi

upoštevali izredno razvite prašičreje, ki koristi večino krme, pridelane na njivah. Zal nimam po-

Štirinajstletna krava na pašniku rejca Aarupa. Krava je mati plemenjaka Huna, ki ga ima Kmetijski zavod v Ljubljani.

KOOPERACIJSKA PROIZVODNJA BROJLERJEV

V preteklem letu smo v kooperacijski proizvodnji prvič vzredili večje količine piščancev tipa brojler, ki so krile potrebe celjskega tržišča. Naš kombinat je organiziral tovrstno proizvodnjo predvsem zaradi tega, da nudi možnost nadaljnje kmetijske proizvodnje tistim proizvajalcem, ki so zaradi arondacije ali pomanjkanja delovne sile izgubili obdelovalne površine, odnosno so jih dali v najem.

Pri vseh teh proizvajalcih so gospodarska poslopja delno ali popolnoma neizkoriščena. Z malimi adaptacijami je mogoče ta poslopja preurediti v pitališče tako, da v danih pogojih najbolj ustreza. V letu 1966 bo 34 kooperantov spitalo okrog 400.000 brojlerjev.

Pogoji sodelovanja so: kombinat dostavi rejcu na dvorišče en dan stare piščance, potrebno krmo (2,6 kg za en kg žive teže piščanca), plača rejcu 115 starih dinarjev za kg oddane klane teže piščanca in nudi strokovno in zdravstveno pomoč pri pitanju.

Rejec daje lastno pitališče, opremo, vodo, ogrevanje in delovno silo. — Kombinatu po potrebi kreditira stroške adaptacije in opreme.

Pitanje traja 56—63 dni. V tem obdobju prevzame kombinat vzrejene piščance, za prodajo katerih ima sklenjeno pogodbo z Agrokombinatom »Emona« Ljubljana. Začetna investicija znaša od 150 do 300 starih dinarjev na piščanca, odvisno od velikosti pitališča in števila piščancev, ki ga je možno vnesti v eni partiji, načina ogrevanja in opreme. Prostor, ogrevanje in oprema morajo biti v redu pripravljene, v nasprotnem primeru se to odraža v slabem finančnem rezultatu. Zato mora biti takoj v začetku storjeno vse, kar je za ugodno počutje piščancev v dobi pitanja potrebno.

Najmanjša enota za pitanje je 1000 kom v eni partiji. V tem slučaju lahko vzredi rejec letno 5 partij, v kolikor ima rešeno ogrevanje preko zime. Po dosedanjih pogodbah znaša povprečna partija okrog 3000 komadov, odnosno 15.000 kom piščancev v enem letu, kar je 18 tisoč kg klane teže.

Izračun kaže, da je bil celotni ali kosmati dohodek od takšnega pitališča 2 milijona starih dinarjev. Proizvodnja v letu 1965 je dokazala, da je celotna neprekinjena proizvodnja z električnim ogrevanjem nerentabilna, ker se je tokovina ob koncu leta potrojila. Zaradi tega bodo skoraj vsi kooperanti v letošnjem letu prešli na ogrevanje s centralno kurjavo. Pokazalo se je, da pri celotni proizvodnji znašajo stroški za tok in prispevek več, kot nabava centralne kurjave in premog skupaj. Pri pitanju v zimskem obdobju ima centralna kurjava še to prednost, da izsušuje prostor in s tem posredno preprečuje razna obolenja.

V tekočem letu se bo za začetek specializiralo nekaj kooperantov za proizvodnjo jajc, da bi se premostilo vsaj v zimskem obdobju veliko povpraševanje po njih na tržišču in se delno ublažilo njihanje cen.

Pristovšek Radko

datkov o številu plemenskih svinj in koliko bekonov plasirajo letno na trg. Gotovo so številke ogromne, če spremljamo njihovo trgovino z Zahodno Evropo, predvsem z Anglijo. Sicer pa že dejstvo, da kmetje, ki proizvajajo pujske, reče skoro toliko plemenk, kot krav oziroma da povprečna kmetija spita letno 200—300 bekonov, nam pove dovolj.

Pri živini ugotavljamo, da se zadnja leta število govedi zmanjšuje. Največji padec ugotavljamo pri kravah in razumljivo vzporedno tudi pri telicah. Zmanjšanje števila krav gre nedvomno v dobro kvaliteto krav, kar potrjuje naslednji podatek: kljub zmanjšanju 38.000 krav v letu 1964 v primerjavi z letom 1963 se je v 1964 letu povečala skupna proizvodnja mleka za 64 milijonov litrov. Najbolj pa nas preseneča izredno število plemenskih telic in telet, to je mlade živine. Na vsako kravo pride 1,33 mlade živali. Kakšna razlika od stanja pri nas! Res, danski živinorejec privede vsako tele (teletine v gostiščih ni) iz dveh razlogov: povpraševanje po plemenski živini je vsako leto večje, odkupne cene pitani živini pa so se v zadnjih letih skokoma dvigale. Letno prodajo Danci v inozemstvo od 15 do 20.000 plemenskih krav in telic, pitancev pa samo v Vzhodno Nemčijo okrog 300.000.

Letna proizvodnja mleka na Danskem je ogromna. V letu 1964 je bilo namolženo 5.175 milijonov litrov mleka, kar da na kravo povprečno 3.800 litrov letno, v številu še privesnice, vse predele in vse pasme.

ing. Marovt Stane
(nadaljevanje sledi)

Rekreacija in oddihi v letu 1965 in 1966

Ugodnosti, ki smó jih uživali ves povojni čas s 75 % popustom na vseh javnih prevoznih sredstvih v državi, so s 1. januarjem 1966 ugasnile. Obrazec K-15 je ukinjen in dopustniki bomo plačevali polno vrednost vozne karte. Gneče ljudi ob konci dopustov, ki so bile na potniških blagajnah, se bodo zmanjšale, ker odpade pisanje vozniških listkov.

Marsikateri izmed nas se je v minulih letih dokaj hitro odločil za daljše krožno potovanje po domovini med dopustom ali ob večjih praznikih in izkoristil ugodnosti popustov. Tako so mnogi člani sindikatov spoznali lepote naše domovine in uživali dopust v drugih republikah. Te ugodnosti so radi koristili predvsem mladi, pa tudi starejše smo srečali na takih krožnih potovanjih.

Danes teh olajšav ni več in naj zato sedaj koristimo dopuste samo doma in v bližnjih krajih Slovenije? Ali ne bomo več obiskovali med dopustom sorodnikov in prijateljev, ki žive v drugih republikah in ali ne bomo več ho-

dili na počitek na vroči južni Jadran, v Črnogorsko Primorje, daljne otoke, kamor so do danes naši delovni ljudje zelo radi zahajali?

Kljub temu, da imamo na razpolago vedno več sodobnih prevoznih sredstev, avtobusov, kamionov, ekspresnih in motornih vlakov, lažij in osebnih avtomobilov, je to vprašanje zaradi celotnega plačila prevoza resno. Tudi splošni standard naših delovnih ljudi se nenehno izboljšuje, kljub temu pa se naši delovni ljudje s podpopprečnimi in povprečnimi dohodki ne bodo odločili za odhode na dopust predvsem ne v oddaljene kraje. Poleg tega so se prevozi tudi podražili, podražili pa so se tudi stroški prehrane, ki bodo letos v

domovih znašali od 2.300 do 2.500 starih din po osebi.

Delovne organizacije so v minulih letih plačevale 1,5 % od bruto osebnih dohodkov. Poleg tega so dajale veliko denarnih sredstev za izgradnjo in vzdrževanje domov in za regresiranje samih oskrbnih dni v počitniških domovih. Zakonodajalec je ob ukinitvi prispevkov za regresiranje prevozov dal možnost vsem delovnim in drugim organizacijam, da lahko iz skladov za samostojno razpolaganje odobravajo najmanj toliko sredstev, kot so jih dajale do sedaj, za regresiranje dopustov in za izgradnjo počitniških domov. Sicer ni določanje denarnih sredstev v te namene nikakšna obveza delovnih organizacij, temveč nastopa kot

rezultat dobrega gospodarjenja in od naložb v skladih za samostojno razpolaganje. Le iz tako formiranih sredstev lahko delovne organizacije odobravajo sredstva v te namene.

Mnenja političnih organizacij so, da bi delovne in druge organizacije dajale tudi v bodoče za namene rekreacije najmanj toliko sredstev, kot so jih do danes prispevale za obrazec K-15 in druge podobne namene.

V letu 1965 so znašala pri naši delovni organizaciji v te namene izplačana sredstva približno 36 milijonov starih din, za leto 1966 pa naši samoupravni organi podjetja o tem vprašanju še niso odločili.

Po navedenih zakonitih določilih se lahko v te namene odobre sredstva v višini 1,5 % kosmatih osebnih dohodkov in se lahko uporabijo v naslednje namene:

a) delijo kot osebni dohodek vsem delavcem;

b) dajejo kot regresi za prevoze in regresiranje oskrbnih dni;

(Nadaljevanje na 14. strani)

Problemi in perspektive kmetovanja v hribih

(Nadaljevanje s 6. strani)

V današnjem kolobarju imamo 50 in več odstotkov žit, ki dajejo slab pridelok zlasti v višjih legah. Še posebej je drago spravilo, kajti v hribih ni mogoče spraviti pridelka s kombajnom. Zato je pridelovanje žita v hribovitih predelih precej dražje kot v dolini. Toda ker je v glavnem namenjeno za lastno porabo, kmetovalci le počasi uvajajo negospodarnost pridelovanja žit. Ostale površine si delijo okopavine in detelje, katerih delež neprestano, čeprav počasi raste.

Izkušnje kažejo, da je pri zadostnem gnojenju (redno gnojenje s hlevskim gnojem in 500—600 kg fosfornih in kalijevih gnojil) možno doseči 80 q deteljnega sena v primernih razmerah tudi v višjih legah, celo laže kot 20—25 q pšenice. Pridelok 80 q kakovostnega sena omogoča okrog 800 kg prirastka mesa. Izkupiček za ta prirastek omogoča nakup več kot dvakratnega pridelka pšenice. Tudi dela je pri pridelovanju in spravilu pšenice več kot pri detelji, zato pa imamo dodatno delo z oskrbo pitalcev.

Za živinorejca predlagamo naslednji krmni kolobar:

1. člen — oves za zelen odkos (možno siliranje s podsevkom — deteljno travne mešanice);
2. člen — deteljno travna mešanica;
3. člen — deteljno travna mešanica;
4. člen — okopavine.

Prvi trije člani kolobarja so rastline, ki dobro uspevajo tudi v nekoliko višjih legah. Četrty člen kolobarja — okopavino — pa izbiramo v skladu s proizvodnimi razmerami in možnostmi spravila oz. oddaje ali predelave. Kjer dobro rodi in ga je mogoče prodati, sadimo krompir, kjer je mogoče spraviti silažno koruzo s silokombajnom, sejemo koruzo. Lahko pa v tem členu kolobarja sadimo tudi dve ali več vrst okopavin.

Tak kolobar omogoča visoke pridelke kakovostne osnovne krme, obenem pa kmetiji, ki ima motorno kosilnico, omogoča tak kolobar delno mehanizirano spravilo tudi z večine njiv in tako tudi boljše izkoriščenost kosilnice, ki je osnovna mehanizacija kmetije v živinorejski proizvodnji.

Prednost navedenega kolobarja ni samo v delnem mehaniziranju spravila, ampak tudi v zmanjšanju ostalih del. Orjemo in pripravljamo zemljo za setev in sejemo le na polovici površin vsako leto, okopavanje zahteva le četrtina površin.

Na zaokroženih kmetijah v velikosti 7—8 ha, te so v hribih v večini, so, kjer niso prehude strmine, najbolj gospodarna vlečna sila krave. Poleg teleta daje krava, ki dela 500—600 ur na leto, ob povečanem obroku le malo zmanjšano količino mleka. Seveda je dobro, da se delo porazdeli na več krav (3 do 4) in pripuščanje prilagodi potrebam po delu.

Za enako delo računamo, da porabijo vse živali poleg vzdrževalne in proizvodne krme približno enake količine krme. Če računamo eno ŠV v senu po 80 din, dobimo naslednje razlike v rentabilnosti oz. v

Kalkulacija stroškov za vlečno silo za dobo treh let:

krava	odraščajoč vol 2—5 let (400—700 kg)	odrasel vol (700 kg)
proizvodnja 2000 litrov mleka in eno tele × 3 in vzdrževalna krma 4800 ŠV	vzdrževalna krma in prirast 300 kg v treh letih 3600 + 750 = 4350 ŠV	vzdrževalna krma 4620 ŠV
6000 litrov mleka po 75 din (v tele- tu) = 450.000 S din 3 teleta po 50 kg po 700 din = 105.000 din	300 kg po 550 din = 165.000 din	—
amortizacija za 3 leta 75.000 din		

dohodku: Odraščajoč vol priraste 300 kg v treh letih, kar znaša 165.000 S din, krava nam ustvari 465.000 S din in porabi 350 ŠV po 80 S din. Pri odraščajočem volu in kravi znašajo 28.000 din. Odrasel vol ne da v treh letih nobenega dohodka.

Iz tega sledi, da bi bilo treba vse vole takoj nadomestiti s kravami. Kaže, da se v velikem številu volov skriva še velika rezerva naše živinoreje. Vprežno živino bo kazalo rediti in izrabljati, kjer je nujno potrebna, tudi na zadrugi osnovi tako, da bo par vprežne živine delal za več kmetov skupaj.

Le redki živinorejci so se do danes na našem območju specializirali v proizvodnjo mesa ali mleka. Proizvodnja mleka bo seveda še naprej vezana na prometne zveze (mlečne poti). V odročnejših predelih pa se bo bolje usmeriti v proizvodnjo mesa ali rejo plemenske živine.

Proizvodnjo mesa — pitanje mlade živine — bo najbolj smotno povezati z rejo krav rejnic tako, da bomo z mlekom ene krave spravili do osnovne krme tudi pri slabi molznosti vsaj dve teleti, pri dobrem krmjenju pa tri.

Pri manjših kmetijah oz. tam, kjer je delovne sile preveč, bo smotno porabiti mleko tudi v prašičereji. V tem primeru je treba tudi kolobar oz. pridelovanje krme na njivah prilagoditi prašičem. V poštev pride tudi vzreja telet.

Kmetije z manj površinami bodo morale sploh preiti k večji intenzivnosti (več vlaganja v zemljo) in izbirati živinorejske proizvodnje, ki zahteva razmeroma več skrbnega dela kot pa površin za pridelok osnovne krme.

Dipl. ing.
Glinšek Slavko

DR. KAMM

Moderne hmeljske žičnice v Nemčiji

REFERAT NA ZASEDANJU EHB V TETTANANGU

V uvodnem delu referata je podal zanimiv zgodovinski razvoj žičnih konstrukcij v Nemčiji.

V drugem delu referata je referent opisal nove žičnice, ki so bile postavljene v poskusne namene: prva spomladi 1964 v Hersbrucku, druga jeseni 1964 na veleposestvu Barthof v Hallertau z betonskimi drogovi in tretja na istem posestvu z železnimi drogovi.

Naraščajoča mehanizacija v hmeljiščih je dala pobudo za razmišljanje, kako bi s pomočjo močnejšega materiala za drogove in žično mrežo lahko zmanjšali število drogov na enoto površine. Vrste z drogovi namreč ovirajo popolno mehanizacijo.

Kot osnovo za statični račun in izdelavo so vzeli naslednje predpostavke in zahteve:

- a) teža od dežja mokrih hmeljnih rastlin okrog 31.000 kg
- b) pritisk vetra pri hitrosti 120 km/h
- c) razdalja vrst z drogovi 21 m, v vrsti pa 10—11 m
- d) višina žičnice 6,5—7,0 m
- e) drogovi so gibljivi, robni so poševno postavljeni
- f) dvojne prečne žice, ki so pritrjene na drogove: zgornja na vrhu droga, spodnja (nosilna) pa 0,7—1,0 m pod njo; maksimalni povese nosilne žice znaša 0,50 m
- g) enojne vzdolžne povezovalne žice in vzdolžne nosilne žice in bodeče žice.

Hmeljska žičnica z betonskimi drogovi postavljena v Hanusu (Hersbruckgeborge) meri 0,80 ha in ima vrste drogov oddaljene 21 m med seboj, razdalje drogov v vrsti pa so 12 m. Tako ima žičnica 45 drogov na ha v primerjavi s staro, za katero je potrebno 168 lesenih drogov. Betonski drogovi stojijo na betonskih podstavkih s trnom. Povezovalne sicerne in nosilne žice so iz jeklene žične vrvi ϕ 9 mm 7×30 pocinkane. Bodeča žica je tudi pocinkana in ima ϕ 2 \times 3,1 mm. Za sidranje so uporabljena vijačna sidra dimenzije 150(15)1,8. Teža pokončnih in poševnih drogov znaša 300 kg, vogalnih pa 360 kg. Opremljeni so z zaščitnimi okovi iz litega železa s sponkami za pritrditev žične mreže.

Druga žičnica z betonskimi drogovi, ki je bila zgrajena jeseni 1964, leta na veleposestvu Barthof meri 3 ha. Razdalja med vrstami drogov je 21 m, v vrsti pa so drogovi oddaljeni 10 m. V čelni vrsti drogov je med vsakim drogom še en dodatni drog. Drogovi so gibljivi in ležijo na betonskih podstavkih. Pokončni drogovi so dolgi 7,2 m s premerom spodaj 23,3 cm, zgoraj 11,5 cm in so teški 300 kg. Poševni drogovi so dolgi 7,2 m s premerom spodaj 23,8; zgoraj 13 cm in teški 360 kg. Vogalni drogovi so dolgi 8 m s premerom spodaj 26,5, zgoraj 14,5 in teški 470 kg.

Za žično mrežo so uporabili izključno jekleno žično vrv in sicer za prečne povezovalne in nosilne žice dimenzije $7 \times 3,6$ mm, za vzdolžne povezovalne dimenzije $7 \times 2,5$ mm in za vzdolžne nosilne žice bodečo žico $2 \times 3,4$ mm. Prečna povezovalna žica teče preko vrha droga in je na prvi in tretji tretjini polja povezana z nosilno žico, ki teče skozi drog približno 1 m niže.

Siderna žica je tudi dimenzije $7 \times 3,6$ mm in je brez nateznega vijaka. Zvezdasta sidra iz železa so 1,4 m globoko zacementirana. Poševni drogovi so dvakrat sidrani razen čelnih drogov tam, kjer so postavljeni tudi dodatni drogovi. Vogalni drogovi so bili $3 \times$, pozneje pa $5 \times$ sidrani.

Hmeljske rastline so sajene v razdalji $2,8 \times 0,85$ m. Hmeljne trte so napeljane menjaje, ena desno druga levo. V vrstah, kjer so drogovi, niso posajene hmeljne rastline.

Stroški izgradnje te žičnice znašajo 20.000 DM (okrog 6.250.000 dinarjev) na ha.

Nadalje je avtor govoril o dveh tipih hmeljskih žičnic z železnimi drogovi. Pri prvi so drogovi cevaste oblike, izdelani iz jeklene pločevine, podobnega profila kot so leseni. Vkopani so v zemljo. Žičnica je čisto podobna dosedanjim. Tudi razdalje med rastlinami in drogovi so ostale nespremenjene, zato ne predstavlja v primerjavi z dosedanjimi žičnicami nobenega bistvenega napredka.

Drugi tip žičnice z železnimi drogovi je bil izgrajen istočasno kot betonska žičnica na veleposestvu Barthof. Drogove je izdelala avstrijska firma »VOEST«.

Žičnica je 3,2 ha velika. Tudi tukaj stoji med čelnimi drogovi po en dodaten drog. Drogovi so gibljivi na betonskih podstavkih, ki jih vlivajo kar na licu mesta v zemljo. Pokončni drogovi niso postavljeni na betonske podstavke temveč na železne plošče, ki jih dobavlja ista firma z drogovi vred. Drogovi so izdelani iz 4 jeklenih kotnih profilov, ki so na vsak meter med seboj zvarjeni. So vroče pocinkani. Prvotni drogovi so bili bananaste oblike (najdebelejši v sredini, proti obema koncema se tanjšajo), sedanjim pa so najdebelejši spodaj in se proti vrhu tanjšajo. Pokončni drogovi so dolgi 8 m s presekom zgoraj 64 cm^2 , spodaj 144 cm^2 in 48 kg teški. Poševni (robni) drogovi

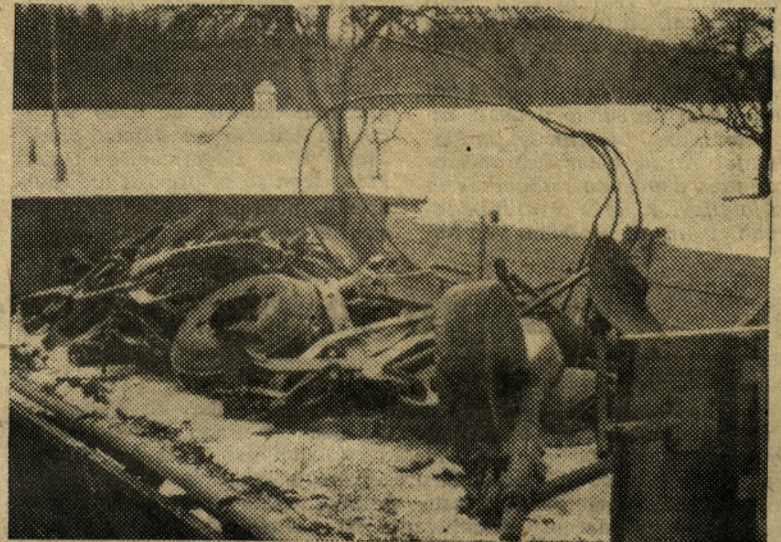
so tudi dolgi 8 m s presekom zgoraj 100 , spodaj 400 cm^2 in 79 kg teški. Vogalni pa so 9 m dolgi z istim presekom kot poševni in 95 kg teški. Žična mreža in sidranje je enako kot pri prej opisani betonski žičnici.

Stroški izgradnje so znašali okrog 13.000 DM (to je približno 4.000.000 din).

Zanimive so še nekatere druge izvedbe jeklenih drogov, ki pa zaenkrat še niso bile uporabljene v praksi.

S kritično oceno opisanih tipov žičnic, prikazovanjem diapozitivov — med njimi smo lahko našli tudi posnetke naših žičnic, o katerih se je avtor zelo pohvalno izrazil — in krajšega filma je avtor zaključil svoj referat.

V diskusiji je bila potrjena prednost žičnic z gibljivimi drogovi, čeprav so diskutanti navajali nekoliko večje stroške za postavitev. Nadalje se je razvila razprava o možnosti izdelave betonskih žičnic za manjše površine in o potrebi, da se izmerijo napetosti v sidernih žicah, ki jih povzročata teža rastlin in veter s pomočjo dinamografov. Te raziskave bi omogočile gradnjo stabilnih in varnih žičnih konstrukcij. Omenjene meritve že pripravljajo na Madžarskem in v Avstriji.

V Taboru so temeljito počedili strojne lope in delavnice, zbrali odpadno železo in ga zapeljali k Dinosu

(Nadaljevanje s 13. str.)

c) uporabljajo za izgradnjo, razširitev in vzdrževanje počitniških domov.

Kolektivni delovnih enot o rekreaciji precj razpravljajo na konferencah sindikalnih podružnic in menijo, da se naj sredstva, ki bodo odobrena v te namene, uporabijo čim smotrnejše za rekreacijo.

Predlogi, ki jih slišimo na sindikalnih konferencah delovnih enot, so dokaj različni. Nekateri se ogrevajo, da se tako formirana sredstva razdele kot osebni dohodek, drugi so mišljenja, naj se v celoti namenijo za investicijsko izgradnjo in razširitev zmogljivosti domov in delno za regresiranje dopustov. Tretji so mišljenja, naj se vsa, v te namene odobrena sredstva, porabijo samo za regresiranje dopustov. Slednji so mišljenja, da naj bo regresivni delež regresa čim večji, ker mislijo, da bodo le na ta način pravilno koristili dopust naši osnovni proizvajalci, katerih osebni dohodki do danes tega niso dovoljevali. Taka stališča so dosedaj najštevilnejša in verjetno tudi najpravišnja, upoštevati pa moramo še potrebe po raz-

širitvi in ureditvi počitniških domov.

Sindikalna organizacija podjetja predlaga, naj se ta sredstva uporabijo v glavnem samo v rekreativne namene načrtno in perspektivno. Predlaga, naj se najmanj eno tretjino sredstev namenijo za investicijsko izgradnjo domov, eno tretjino naj se da za regresiranje dopustov in le del sredstev se naj eventualno deli delavcem, kateri ne bi šli na dopust. V kolikor bi prevladala težnja po delitvi, je sindikalna organizacija za to, da se delijo sredstva po ključu, kot so se formirala: kdor je več prispeval, dobi več. V kolikor se sredstva uporabijo v koristnejše družbene namene, pa predlaga sindikalna organizacija regresivno izkoriščanje tako, da bi prejeli večje regrese za dopuste delavci, ki imajo nižje osebne dohodke.

Ker se sezona dopustov in letovanj bliža, je nujno, da sindikalne organizacije dajo podjetju svoje predloge in mnenja, da bo odločitev samoupravnih organov lažja. Prav tako naj sindikalne podružnice začnejo s planiranjem bivanja dopustnikov v naših počitniških domovih.

Franč Ivančič

RAZGOVOR S KOOPERANTI

Južni veter in skozi raztrgane oblake mežikajoče sonce sta zlizala sneg. Ostal je le ob senčnih robovih gozdov. Na prisojnih rebrih že tu in tam rumene trobentice, ob potoku pa bodejo prvi zvončki, ko so jo s tov, Kraljem Vladom urno ubirala kar počez skozi sadovnjake in čez travnike na Marof.

Ograjenšek Branka sva našla v sadovnjaku pri pomlajevanju košatih jablan. »Tile sadovnjaki imajo tako lego, da nam skoraj vsako leto pozebejo. Letos je precej brstnato. Upam, da bo kaj. Drugače nam bo pijače čisto zmanjkalo« — nama je povedal kar z lestve.

Sli smo proti hlevu.

»Lani sem oddal 10 pitancev, letos pa že dva. Poleg hmelja se nam tu najbolj izplača pitanje govedi. Imam komaj okrog 5 ha obdelovalne zemlje. Na novo bom nasadil nad 50 arov hmelja in postavil žičnico. Precej površin bom zasejal s krmilnimi rastlinami. Vse travnike imamo spodaj v Socki. Tam mi je dal enega v najem kombinat.« Tako je razlagal Branko.

V hlevu ima še 7 pitancev in dve kravi. Pravi, da volov po hlevih tu ni več. Za lažja dela ima dve kravi, za težja opravila dobijo traktor. V kratkem bo Branko opravil izpit za traktorista. Traktor bodo izkoriščali trije: Branko oziroma njegova mati kot še formalna lastnica posestva in soseda Verdev Alojz in Aršek Frančiška. Zelo pohvalno se je izrazil o kosilnici, ki jo ima.

»Ogledati si še morate novo cesto. Pred dnevi je bil tu še buldozer. Mi kmetje smo posekali les na trasi in opravili vsa ročna dela. Denar sta prispevala kombinat in obrat GG v Sempetru. Prejšnja cesta je bila tako strma, da smo voz krme vlekli iz Socke po njej s tremi pari volov, ali s traktorjem in dvema paroma volov. Nova cesta je speljana tako lepo, da se boste lahko pripeljali na Marof z vsakim vozilom.

Mama so nesli maslo v Celje. Vama bom kar jaz dal pokusit domač sir, je dodal Branko.

Sir je bil res okusen.

Z mladim gospodarjem se je Vlado — šef kooperacije — pogovarjal o možnostih, da bi na Marofu imeli tudi škropilnico Vermorel. Tako bi si lahko po napovedih naše strokovne službe za za-

ščito rastlin sami škropili hmelj, sadovnjake in druge kulture.

Skozi temeljito s hlevskim gnojem pognojen sadovnjak sva prišla na travnik, kjer je vse vprek ležalo izruvano skalovje. Travniki bo očiščen, kamenje pa pride prav za novo cesto, po kateri sva šla do Verdev Alojza, Strmec 32.

Ze s hriba sva videla, kako sam gospodar na sveže apnenem travniku razbija samice, šole prosti sin Edi in sedmošolka Pavlika pa nakladata skale na voz in jih s kravama vozita do apnenice.

Kooperant Verdev je povedal, da skale žrejo kosilnici zobe, če jih preveč gleda iz zemlje. Zemlja je na travniku zelo plitka, zato močno gnoji s hlevskim gnojem. Pokazal je precej veliko njivo. »Poglejte, na tej parceli nameravam letos nasaditi hmelj in v sodelovanju s KK postaviti žičnico. Pobočja so preplitka za sadno drevje, ki nič kaj ne uspeva«, je še dodal.

Prešerno se je nasmejaj, ko sem dejal v šali, če ima sadovnjak le za senco.

Tudi on je oddal vole in redi pitance. Mlado živino za pitanje in močna krmila jim dobavlja obrat Vrbje.

Zvedel sem, da ni dolgo, odkar je Ponikva dobila vodo po lastnem vodovodu, da sami zbirajo les in da bodo z izkupičkom zanj postavili spomenik borcem NOV.

Napredek Ponikve je videti. Tako je prav! Lep pozdrav Urednik

Ograjenšek Branko na Marofu je spremenil travnik v pravi kamnolam, a ne za dolgo. Kamenje bo vozil na novo cesto, travnik pa očistil, zravnal in posejal s semenom travnih mešanice.

Trasa nove ceste na Marof

PRVENSTVO KK ŽALEC V NAMIZNEM TENISU

HMEZAD-prvak KK Žalec

V sredo, dne 16. II. 1966, se je v dvorani Kmetijskega kombinata Žalec vršilo medobratno prvenstvo v namiznem tenisu.

Prvenstva so se udeležile ekipe obratov Mesnine, Vransko, Tabor, Uprava, Hmezad.

Ekipe so bile v večini izenačene, odstopala je edino ekipa obrata Hmezad, ki je po sijajni zmagi v finalu (5:0) nad ekipo iz obrata Mesnine, zasedla prvo mesto, in tako osvojila prehodni pokal.

Vrstni red ekip je bil naslednji:

1. Hmezad, 2. Mesnine, 3. Vransko, 4. Uprava, 5. Tabor.

Po končanem tekmovanju so tekmovalci prejeli praktične nagrade, ki jih je priskrbel Sindikalni odbor pri KK Žalec.

Rus Ferdinand

SINDIKALNO PRVENSTVO

V KEGLJANJU

Na kegljišču »Ingrada« v Celju je bilo prvenstvo v kegljanju, ki ga je priredil občinski sindikalni svet Žalec. Za tekmovanje se je prijavilo 8 ekip, med njimi štiri z obratov Kmetijskega kombinata Žalec.

Po izredno dramatičnih trenutkih med samim tekmovanjem, ko so se ekipe prehitvale le za kegelj ali dva, smo pričakali razglasitev rezultatov, ki so sledeči:

1. KK Žalec obrat Mesnine I
2. KK Žalec obrat Vransko
3. KK Žalec obrat Hmezad
4. Keramična industrija Liboje
5. Občinska skupščina Žalec
6. KK Žalec obrat Mesnine II
7. Agroservis Sempeter
8. Juteks Žalec

Kakor vidimo so trije obrati KK Žalec osvojili prva tri mesta, kar je vsekakor velik uspeh za naš kolektiv.

Rus Ferdinand

Povračilo za poraz - zmaga

Vransko - Hmezad 3:1

Sestindvajsetega januarja je EE vransko vrnila obisk EE Hmezad v prijateljskem mnogoboju, ki je potekal v veliki dvorani KK Žalec.

Najprej je bil na sporedu namizni tenis. Tej panogi se je priključila tudi uprava kombinata. Doseženi so bili naslednji rezultati:

Hmezad — Vransko	5:1
Hmezad — Uprava	5:0
Vransko — Uprava	5:1

Za Vransko so nastopali: Serko, Farčnik, Borštner in Žujej. Upravo so zastopali: Krašovic, Jager, ing. Omladič in ing. Glinšek.

Za Hmezad pa so tekmovali: Ulaga, Krušnik in Kveder, le-ti so s svojo tehniko in borbenostjo premagali oba nasprotnika.

Vrančani so se nekaj časa upirali, a so kljub temu podlegli z visokim rezultatom. Tekmovalci uprave so bili z lahkoto premagani ob obeh nasprotnikov.

Od domačinov moramo pohvaliti vse, z Vranskega pa sta bila najboljša Farčnik in Serko, z uprave pa Jager.

Š A H

Vransko — Hmezad	
Farčnik — Novak	1:0
Marguč — Krušnik	1:0
Železnik — Pinter	1:0
Borštner — Rus	0:1
Rezultat	3:0

V šahu je Vransko premagalo Hmezad s 3:1. Tu je bilo opaziti, da so igralci Vranskega bolj in bolj borbeni in so zaslužno zmagali. Razlika bi bila še večja, če Borštner ne bi napravil velike napake, in že dobljeno partijo izgubil in zmago prepustil Rusu.

STRELJANJE

Medtem, ko se je vršilo še tekmovanje v namiznem tenisu in šahu, so strelci že tekmovali in si pristreljevali kroge. Gostje z Vranskega so v streljanju presegli pričakovanja, zato domačini niso bili dorasli nasprotniki zelo močni in izenačeni ekipi.

REZULTATI:

Vransko:	
Kampuš	108
Železnik	106
Roter	102
Skupno:	316
Hmezad:	
Pintar	102
Rus	78
Gosak	72
Skupaj:	253

Po treh disciplinah vodi Vransko z 2:1.

Vlečenje vrvi = 2:0 za Vransko.

Tekmovanje je potekalo v Hmezadovem skladišču, kjer se je z veliko nestrpnostjo bil boj najmočnejših in tudi najtežjih tekmovalcev. Pri zadnji panogi je imel Hmezad upanje, da bo zmagal oziroma izenačil rezultat, kar pa mu ni uspelo. Dolgo sta obe ekipi nategovali vrv in se po centimetrih premikali enkrat v to, drugič v drugo smer. Končno je ekipi obrata Vransko uspelo v najtežji panogi 2 krat zaporedoma premagati nasprotnika in si pridobiti dragocene točke.

Končni rezultat:

3:1 za Vransko

Po končanem tekmovanju so se tekmovalci obeh ekip napotili v delavsko menzo EE Hmezad, kjer so bili vsi pogoščeni in kljub porazu oziroma zmagi vsi zadovoljni in edini, da se moramo še večkrat sestati in športno sodelovati z ostalimi obrati.

Ob zaključku se je tov. Farčnik zahvalil v imenu EE Vransko za dobro organizirano tekmovanje in prijateljsko vzdušje ter ekipi Hmezada podaril spominsko plaketo, ki jo je kupila njihova sindikalna podružnica za spomin na prvo medobratno športno srečanje. F. I.

RAZPIS TEKMOVANJU V STRELJANJU Z ZRAČNO PUŠKO

Obveščamo obrate KK Žalec, da bo v sredo, dne 10. III. 1966 v dvorani KK Žalec prvenstvo v streljanju z zračno puško.

Pripravljeni bodo praktične nagrade, zato pozivamo na čim večjo udeležbo.

Odbor za šport in rekreacijo

ALI ŽE VESTE?

— da so 8. marca 1969. leta socialisti v ZDA terjali volivno pravico za ženske. Naslednje leto je Klara Zetkin predlagala, naj bi praznovali 8. marec kot mednarodni praznik žena;

— da ima občina Žalec 32.111 prebivalcev, od tega 8.943 kmetov ali 27,8 %;

— da je zaposlenih v zahodnoevropskih državah nad 200.000 jugoslovanskih delavcev. To je običajen ekonomski pojav v sodobnem svetu;

— da je oddal največ prašičev na obratu Tabor kooperant Rožanc s solastniki s Pondorja, sledita mu Golavšek Jože z Loke in Topolšek Ivan z Ojstriške vasi;

— da ima obrat Gozdarstvo precej opraviti s krajami lesa na panju, ki jih vrše ljudje s špekulativnimi nameni, posebno če je les macesnov;

— da je na območju žalske občine 14.820 ha kmetijskih površin;

— da znaša vrednost izvoza na prebivalca v Jugoslaviji 41 dolarjev, v Sloveniji pa okoli 75 dolarjev, v primerjavi z Belgijo, ki izvozi letno na prebivalca za 521 dolarjev.

LJUDSKE NAPOVEDI

Igrajo v sušcu se mušice, v aprilu vzemi rokavice. Če sušec prah okrog pometa, nam dobro letino obeta.

PREGOVORI

Vinograd noče molitve, hoče motike.

Kdor nima v glavi, naj ne tišči na visoko.

Drži se novega pota in starega prijatelja.

TO JE NEKAJ

— Ko je moj oče umrl, je zapustil en milijon dinarjev.
— To ni nič. Ko je umrl moj oče, je pa zapustil ves svet.

PRED BEGOM

— Torej ljubica, nocoj te ugrabim. Ali boš mogla do tedaj spraviti svojo prtljago?

— Seveda bom. Oče in mati sta obljubila, da mi bosta pomagala.

OPOMIN

»Čudim se«, piše računovodstvo nekega podjetja drugemu, »da še po osmih dneh od izstavitve računā nismo prejeli denarja.«

Odgovor se je glasil: »Nič se ne čudite. Denarja še nismo nakazali.«

NAROBE SVET

»Kaj tajnica Nada ni več v tvoji pisarni?«

»Nič več. Odpovedala je službo, ker me je zasačila, ko sem poljubljaj svojo ženo.«

TOČEN ODGOVOR

Čeprav je Janez Klobasa zrasel na vasi, je bil malce domišljav. Pred vojno se je peljal v Beograd. Na postaji mu zakliče nameščene ime enega imenitnejših beograjskih hotelov: »Srbski kralj!«

»Ne! Janez Klobasa!« se odreže ta skozi okno vagona.

ZA ZIMSKE VEČERE IŠČI, IŠČI!

V sobi zbrana družba pošlje nekoga ven. Medtem neki dogovorjeni predmet skrijejo nekje v sobi. Oni se vrne in mora predmet poiskati. Vsa družba medtem mrmra ali brenči. Čim bliže je tisti, ki išče, predmetu, katerega naj bi našel, tem glasnejše je mrmranje ali brenčanje, čim bolj se oddaljuje, tem tišje je. Posebno otroci imajo nad tem veliko veselje. Ko predmet najde, gre venkaj, nekdo drug, ki bo moral iskati nekaj drugega.

ŠE TO:

SKRITE REZERVE — Januarja smo izvozili za 15 odstotkov več svinjskega mesa kot lani v istem mesecu, čeprav so morale gospodinje v mesnicah poslušati, da mesa ni, ker ni pitanih prašičev. Ko so zvezni upravni organi menili, da bi izvoz svinjskega mesa in prašičev v vzhodne države omejili na lansko raven, pa so v podjetju Koprodukt takoj izjavili, da bodo dali Beogradu 500 ton svinjskega mesa, če izvoz ne bo omejen. Kje neki so tako hitro odkrili skrite rezerve?

DOL GRE RADO...

